

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

DROBNÉ SAKRÁLNÍ STAVBY V KRAJINĚ V ORP CHOTĚBOŘ

Vypracoval: Karel Tecl

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Tomáš Dolanský, Ph.D.

České Budějovice 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne:.....

.....
podpis

Poděkování:

Tímto způsobem bych chtěl poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Tomáši Dolanskému, Ph.D. a konzultantce doc. RNDr. Dagmar Popjakové, Ph.D. za jejich odborné vedení a cenné rady. Dále bych chtěl poděkovat zaměstnancům oddělení územního plánování a GIS Městského úřadu v Chotěboři za poskytnutí podkladů a odborných konzultací. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat celé své rodině za celkovou podporu během studia.

Tecl, K. (2015): Drobné sakrální stavby v krajině v ORP Chotěboř. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, České Budějovice, 95 s.

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá mapováním drobných sakrálních staveb, jako jsou kapličky, boží muka nebo kříže, v krajině administrativního území ORP Chotěboř pro účely aktualizace Územně analytických podkladů k roku 2014. Úvodní část práce se zabývá vyhodnocením metod a dat, které byly v práci použity. Další část se pak skládá z terénního výzkumu, při kterém došlo k vyhledání daných hodnot v krajině a následně k zaznamenání jejich geografické polohy pomocí přístroje GPS, z fotodokumentace a ze zjištění hledaných atributů. Následně je provedena analýza umístění jednotlivých sakrálních staveb v krajině, společně s typologizací sledovaných sakrálních prvků v krajině. Ve spolupráci s Městským úřadem v Chotěboři byla sestavena datová struktura mapových údajů pro jednotlivé objekty dle Datového modelu Územně analytických podkladů v GIS verze 4.0. Práce obsahuje metodiku vytvoření geodatabáze v softwaru ArcGIS. Text je navíc doplněn fotografiemi, tabulkami a mapovými přílohami.

Klíčová slova:

drobné sakrální stavby, ORP Chotěboř, Územně analytické podklady, GIS

Tecl, K. (2015): Minor religious objects in the landscape of ORP Chotěboř. Bachelor's thesis, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, České Budějovice, 95 p.

Abstract:

The thesis deals with the mapping of small religious buildings such as chapels, wayside crosses and crosses in the landscape of administrative area ORP Chotěboř. For the object of updating the Territorial analytical materials for the year 2014. The introductory part consists of evaluation of methods and the data that were used in this thesis. The next part consists of field research, during which the given values had been searched in the landscape, then recording their geographic location using GPS, photo documentation and finding the searched attributes. In the next part the analysis of the location of religious buildings in the landscape is carried out, along with the typology of monitored religious elements in the landscape. In cooperation with the Municipality in Chotěboř the data structure of map data for individual objects is prepared by the data model of Territorial analytical materials in GIS version 4.0. The thesis contains a methodology for developing the geodatabase in ArcGIS software. The text also includes photographs, tables and map attachments.

Keywords:

small religious objects, Municipalities with Extended Competence (ORP) Chotěboř, Territorial analytical materials, GIS

Obsah

Úvod	7
1. Cíle a hypotézy práce	9
2. Přehled literatury	11
3. Teoretické poznámky	12
3.1 Význam a důvody vzniku drobných sakrálních staveb	12
3.2 Historický vývoj ovlivňující sakrální stavby na území České republiky	13
3.3 Typologie sakrálních staveb	15
3.4 Stav a množství památek	16
4. Metodika.....	18
5. Geografické podmínky území ORP Chotěboř	23
5.1 Geografické vymezení polohy.....	23
5.2. Vybrané aspekty fyzicko-geografického a sídelně-populačního charakteru území	23
6. Vývoj a prostorová diferenciacce drobných sakrálních staveb na území ORP ...	30
6.1 Vývoj výstavby sakrálních staveb	30
6.2 Rozmístění staveb vzhledem k zastavěnému území.....	33
6.3 Rozmístění staveb ve vztahu k silniční síti	33
Závěr	39
Seznam použité literatury	41
Seznam internetových zdrojů	43
Seznam příloh.....	45
Přílohy	46

Úvod

Drobná sakrální architektura je v dnešní době velmi opomíjeným tématem, přestože stavby tohoto charakteru jsou pro většinu obyvatelstva nedílnou součástí národní krajiny. Ve větším měřítku např. ve venkovských typech osídlení, kde sakrální architektura hraje roli jak poutních míst pro věřící, tak je jednou ze složek cestovního ruchu v dané oblasti.

Bakalářská práce je zaměřena na tradiční typ sakrální architektury, konkrétně drobnou sakrální architekturou v krajině obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) Chotěboř. Jedná se především o kříže, boží muka, svaté obrázky a kapličky. V práci nejsou zahrnuty nové typy posvátných staveb, které by mohly být považovány taktéž za drobnou sakrální architekturu (v nečastějším případě se jedná o silniční památníky), nebo některé kvazi-náboženské symboly, jako jsou památníky z první nebo druhé světové války.

Téma drobné sakrální architektury bylo zvoleno ze dvou hlavních důvodů. Prvním je, že se téma aplikovalo na území, odkud autor pochází a dobře ho zná. Druhým důvodem je praktické využití výsledků práce, jelikož je tato práce tvořena ve spolupráci s městským úřadem v Chotěboři. Výsledky budou následně sloužit k aktualizaci územně analytických podkladů (dále ÚAP) a dále jako podklady pro městské muzeum v Chotěboři.

V prvních dvou kapitolách jsou vytyčeny hlavní a dílčí cíle práce. Následně je zde uveden přehled literatury, na jejímž základu stojí celá bakalářská práce.

Ve třetí kapitole jsou formulovány hypotézy, které jsou v dalších částech práce. Pojednávají především o prostorovém a časovém určení objektů.

Čtvrtá kapitola představuje teoretické východiska, o která se bakalářská práce opírá. Podává definici drobné sakrální architektury a pojednává o významu těchto staveb. Obecně je v této části práce popsán i historický vývoj na našem území ve vztahu k sakrální architektuře, tj. kdy zásadní historické události ovlivnily stav, množství a potažmo i význam sakrální architektury. V předposlední části kapitoly jsou popsáni jednotliví zástupci drobné sakrální architektury, na kterou je tato práce zaměřena. V poslední části jsou určeny faktory, jež ovlivňují péči o památky v dnešní době a teoreticky tak definují stav a množství památek na našem území.

Pátá kapitola obsahuje samotnou metodiku práce od studia literatury a přípravy mapových podkladů k terénnímu výzkumu a přes samotný terénní výzkum. Je zde popsán způsob průzkumu šetřené oblasti a následné vyhodnocení a zpracování všech získaných dat. Další součástí této kapitoly je metodika tvorby analýz, které byly použity v následující kapitole.

Šestá kapitola se zabývá vymezením zkoumaného území, a to jak z administrativního, tak i ze sídelního, sociálního a ekonomického hlediska. Jedním z důvodů zařazení administrativního členění je i fakt, že rozsah zkoumaného území byl zadán taktéž v administrativní jednotce, a to ORP. Při uplatnění sociálního a ekonomického hlediska se jedná především o dojezdovou vzdálenost do velkých měst (převážně krajských) a vzdálenost oblasti od důležitých dopravních tepen České republiky. Další částí kapitoly je charakteristika sídelní struktury v oblasti. Charakter sídelního systému má velký vliv na množství a rozmístění sakrálních staveb. V závislosti na sídelní struktuře můžeme předpokládat prostorovou diferenciaci množství a druhů sakrálních staveb. Samotná sídelní struktura je závislá na fyzicko-geografické charakteristice oblasti, která je popsána v podkapitole 6.2. Geomorfologie nebo hydrologie přímo ovlivňují sídelní systém, a tudíž i množství a výskyt sakrální architektury.

Sedmá kapitola obsahuje analýzy výsledků terénního průzkumu, a to analýzu prostorou a časovou. Prostorová analýza zkoumá umístění památek v krajině a vychází z předpokladu, že památky jsou umístěny v zastavěných oblastech a v blízkosti veřejných cest. Při časové analýze jsou památky zaneseny na časovou osu podle data jejich výstavby, a následně je vytvořen graf četností budovaných památek v jednotlivých časových intervalech.

Poslední dvě kapitoly obsahují vyhodnocení a porovnání výsledků výzkumu a závěrečné zhodnocení celé práce. Mezi přílohami se pak nachází, pro praxi nejvýznamnější část bakalářské práce a zároveň část práce, která si vyžadovala nejvíce energie a času při její zpracování, a to celkový soupis všech mapovaných sakrálních objektů v krajině se základními informacemi a fotodokumentací.

1. Cíle a hypotézy práce

Hlavním cílem práce bylo vyhledat a zmapovat drobnou sakrální architekturu na území ORP Chotěboř, jedná se především o kříže, boží muka a kapličky. Terénní průzkum proto tvoří nejdůležitější část celé práce. Dalším důležitým krokem je zanést všechny výsledky zjištěné v terénu pomocí geografických informačních systémů (dále jen GIS) do mapy, a ze všech zjištěných informací vytvořit datovou vrstvu. Celá práce slouží pro již zmiňovanou aktualizaci ÚAP ORP Chotěboř pro rok 2014. Pro mapování bylo nutné dodržovat datovou strukturu dle zavedeného Datového modelu ÚAP v GIS verze 4.0. Výsledkem práce byla tedy jedna základní mapa a datová vrstva.

Dílčí cíle práce vyplývaly z požadavků odboru územního plánování a GIS. Konkrétně mezi ně patří pořízení fotodokumentace všech nalezených objektů, které byly následně pro lepší orientaci a přehlednost připojeny k datové vrstvě. Dále pak zjištění stavu objektu, materiál, ze kterého byla daná stavba vytvořena a stáří objektu.

Dalším dílčím cílem byla analýza umístění jednotlivých staveb v prostoru krajiny. Z důvodu, že některé fyzicko-geografické aspekty prostoru nepřímo ovlivňují i samotné umístění a množství památek, bylo nutné zpracovat i stručnou fyzicko-geografickou charakteristiku zkoumaného území v kontextu stručné demograficko-sídelní charakteristiky.

Důležitým dílčím cílem bylo i studium literatury, o kterou se opírá teoretická část práce. Díky předem nastudované literatuře byla jasně definována drobná sakrální architektura a tudíž i konkrétní hledané objekty. Bez teoretických znalostí v oblasti drobné sakrální architektury by nemohl být splněn hlavní cíl práce.

V bakalářské práci, byli zformulované dva očekávané předpoklady:

Hypotéza č. 1

Na základě názoru Č. Zírta (1931), který tvrdí, že umístění staveb souvisí s druhem stavby a jeho významem, můžeme konstatovat, že v tomto smyslu jsou kaple nejčastěji umístěny v centrech obcí. Boží muka jsou zase často lokalizovaná při okrajích měst a obcí.

S tímto souvisí i druhý nejčastější případ umístění staveb v prostoru zkoumaného regionu, a to v blízkosti cest a silničních komunikací, jak tvrdí např. ve své práci T. Havlíček, M. Hupková (2013). Předpokladem je, že většina drobné sakrální architektury je umístěna v těsné návaznosti na zastavěné území (intravilán), nebo v návaznosti na veřejné cesty nebo silniční komunikace. Pro potvrzení nebo vyvrácení této hypotézy bude použito analýzy rozmístění staveb vzhledem k zastavěnému území a rozmístění staveb ve vztahu k dopravní síti.

Hypotéza č. 2

Následující hypotéza vychází z názoru Havlíčka a Hupkové (2013), kteří tvrdí, že stav a množství památek v dnešní době souvisí s mírou religiozity obyvatelstva nebo kulturně-ekonomickými faktory. Jak vyplývá z obecných znalostí, tj. ze základních učebnic, dat z SLDB ČSÚ (ČSÚ, 2004) a historických map území, je zřejmé neustálé snižování religiozity obyvatelstva České republiky, a tím vyšší úroveň religiozity v minulosti. Proto se dá předpokládat, že datování výstavby drobných sakrálních staveb na zkoumaném území pochází hlavně z období před II. světovou válkou. A zároveň, že jejich výstavba po politicko-společenských změnách na přelomu 80. a 90. let 20. století byla mnohem méně intenzivní, než v předchozím období.

2. Přehled literatury

Přehled literatury byl rozdělen do dvou částí. To na literaturu sloužící k teoretické přípravě před terénním průzkumem a po terénním průzkumu. Druhá část byla dále rozdělena na literaturu zabývající se především významem drobné sakrální architektury a vlivu historických okolností ovlivňujících budování staveb a geografickou charakteristiku zkoumaného regionu.

Před samotným terénním průzkumem bylo zapotřebí vypracovat teoretické poznámky zabývající se problematikou drobné sakrální architektury. Hlavním důvodem tohoto kroku byla nutnost znalosti jednotlivých druhů a nejčastějšího umístování mapovaných objektů. Charakteristika drobné sakrální architektury byla založena na práci A. Niemojewského z roku 1909, která se zabývá obecnými dějinami kříže. Boží muka definuje Chodura (1999). Význam božích muk uvádí Č. Zíbrt (1931). Podklady pro charakteristiku kaplí a kapliček byly nalezeny v publikaci T. Hájka a I. Bukáčkové (2006).

V druhé části studia literatury se jedná především o literaturu, která se zabývá významem staveb a historickými okolnostmi, které měly vliv na výstavbu drobné sakrální architektury. V této části bylo nejvíce čerpáno z knihy M. Valečíka (2006). Při vysvětlování významu drobné sakrální architektury v krajině bylo použito poznatků z publikace T. Havlíčka a M. Hupkové z roku 2013. Důležitá podkapitola, a to historické okolnosti, které ovlivňovaly množství a výstavbu sakrální architektury na území dnešní České republiky, je podložena citacemi z publikace Němce a Haladové (2010) nebo F. Čapka (1998). Pro podkapitolu stav a množství památek, kde jsou uvedeny obecné faktory ovlivňující tuto problematiku, bylo čerpáno taktéž z díla T. Havlíčka a M. Hupkové z roku 2009.

Kapitola zabývající se geografickou charakteristikou zkoumaného území se opírá o data Českého statistického úřadu, dále pak Územně analytických podkladů města Chotěboř z roku 2012. Důležitým zdrojem informací byly geologické a geomorfologické mapy, dále pak publikace J. Demka (1987) a jiné.

3. Teoretické poznámky

Za sakrální architekturu (z latinského Sacer – „svatý“) se považují stavby sloužící především pro náboženské úkony. V křesťanství tyto stavby slouží jako místa k uctívání boha. Sakrální stavby se mohou rozdělit na dvě základní kategorie. První kategorii reprezentují velké sakrální stavby, jako jsou například katedrály, kostely, kaple či kláštery. Druhou kategorií jsou drobné sakrální stavby, mezi něž se řadí kříže, boží muka, kapličky, svaté obrázky atd.

3.1 Význam a důvody vzniku drobných sakrálních staveb

Sakrální stavby jsou od nepaměti součástí našeho okolí. Společně s přírodou vytváří typický ráz české krajiny. V dřívějších dobách byl stěžejní význam sakrálních staveb spojen čistě s náboženstvím, kdy stavby sloužily jako místa ke konání bohoslužeb, či fungovaly jako upomínka na jistou událost. Díky sakrálním stavbám můžeme v dnešní době dokumentovat jak historický, tak kulturní vývoj společnosti. Dokazují vývoj osídlení nebo cest, jelikož sakrální stavby se mění s dobou, na níž závisí míra religiozity nebo druh náboženství, který je právě v době vzniku konkrétní stavby aktuální (Havlíček, Hupková, 2013, s. 1).

Drobné sakrální stavby známe v krajině už od nepaměti, především se s nimi setkáváme na vyvýšených pozicích nebo u rozcestí. Důvodem vzniku právě na těchto lokacích je několik. Jedním z nich je zvláštnost samotného místa. Tato působiště byla označována už v dobách před křesťanstvím, kdy zde byly vysazovány stromy, lidé zde vršili hromady kamení nebo budovali mohyly, oltáře či sochy (Hájek, Bukačová, 2006, s. 28).

Označené místo na návrší sloužilo právě jako bod, který byl nejbližší k uctívanému božstvu, dále pak sloužilo jako výrazný orientační bod v krajině, jelikož zde dříve bylo nehostinné prostředí a převážná část dnešních Čech byla zalesněna. Dalším místem vzniku staveb byla rozcestí či velké křižovatky. Zde byly také stavby z dob předkřesťanských, avšak nesloužily pouze k označení daných cest. Stavby, mezi které patřily různé ukazatele či rozcestníky, ale i již zmiňované vysazované stromy nebo vršené kameny, měly svoji mystickou hodnotu. Byly jistým symbolem volby, kdy značily možnost výběru mezi dobrem a zlem, dobrou, či špatnou cestou.

Místa, která byla něčím zvláštní, či zde již stála připomínka z dřívějších dob, začala být po příchodu křesťanství označována právě drobnými sakrálními stavbami, jež přestavovaly novou víru v jednoho boha. Křesťané na těchto místech stavěli právě kříže na upomínku Kristova utrpení, v pozdějších dobách i kapličky či boží muka. Kříže byly zprvu dřevěné, následně pak kamenné a v poslední době litinové s kamenným podstavcem (Hájek, Bukačová, 2006, s. 29).

Dalším důvodem vzniku drobných sakrálních staveb byla výstavba z vděčnosti za Boží pomoc a měla uchovat v paměti lidstva událost, která se v místech výstavby udála. Kde díky Boží pomoci bylo například ušetřeno lidského života, nebo naopak místo, kde se stalo neštěstí a na památku zde

byla vybudována sakrální stavba (Hájek, 2009, s. 10). Jako příklad můžeme uvést kříž v obci Svinný, kde byl vybudován kříž přibližně v 18. století na památku místnímu občanu, jenž nešťastně zahynul při nehodě s povozem, při které se ulomilo kolo, a kůň ho strhl. Nebo vybudování kaple na návsi v obci Sedletín, na níž tragicky zahynula budoucí nevěsta, a její otec nechal postavit kapli za věno, které mělo být použito na svatbu.

3.2 Historický vývoj ovlivňující sakrální stavby na území České republiky

První sakrální stavby vznikají na našem území s příchodem křesťanství. To je spjato s příchodem křesťanských věrozvěstů Konstantina a Metoděje kolem roku 863. S šířením křesťanství se rozšiřují také sakrální stavby, jelikož se křesťanství stává hlavním náboženským směrem pro celou Evropu. I panovníci, kteří byli na českém trůně, byli prokřesťansky smýšlející. To vedlo k budování sakrálních staveb označující tento druh náboženství a sloužících k šíření katolické víry. České země spadaly převážně pod katolické vyznání, řízené z Vatikánu, a to až do dob Husitského hnutí. Husitské války byly prvním velkým zlomem ve vztahu ke katolické víře, tím pádem ovlivnily i vývoj sakrálních staveb. Toto období se dá považovat za jedno z nejhorších období pro sakrální stavby, protože z důvodu nesouhlasu s vatikánskou církví jako takovou, a formou šíření náboženství, byly během Husitských válek ničeny právě stavby označující tehdejší katolické vyznání. V průběhu Husitských válek byly ničeny a pleněny kláštery a kostely katolíků, následně i zabíjeni obyvatelé sloužící v řeholi (Čapek, 1998).

Za další důležitý zlom v historickém vývoji sakrálních staveb na našem území se dá označit až období Třicetileté války, která probíhala v letech 1618 - 1648. V této době přes České území pochodovalo velké množství vojáků, kteří drancovali vesnice při hledání neexistujících zásob a potravin. Po válce přišla silná vlna rekatolizace, kdy bylo protestantské obyvatelstvo hrubě nuceno ke konverzi na katolickou víru. V průběhu této vlny nucené rekatolizace byly ničeny nebo přeměňovány protestantské památky na katolické (Čapek, 1998).

Významným zlomem po dlouhém období katolického útlaku bylo až panování Marie Terezie a Josefa II., kteří přinesli do Čech velké množství reforem. Josef II. se zasloužil o několik důležitých změn, které ovlivnily celou českou společnost, jelikož se považoval za osvíceneckého panovníka. Náboženství a celý smysl církve nechápal jako nějaký vyšší princip, ale jako nástroj k posílení jednoty státu a mravní výchovy. Samotná církev byla přeorganizována a hlavní slovo v církevních záležitostech měl stát, a nikoli papež. Byly rušeny řeholní řády, čímž zaniklo přibližně okolo 600 klášterů v tehdejším Rakousku. Zrušené kláštery byly přeměněny na stavby státního významu, např. na kasárny, nemocnice či továrny. Zbylé nepotřebné kaple či kostely byly bourány. Oproti bourání staveb bylo nově zbudováno asi 1700 nových farností, a to zejména v odlehlých oblastech země. Důvodem byl fakt, že farnosti zastávaly funkci dnešních úřadů a faráři byli povinni vést místní matriky či oznamovat lidu úřední vyhlášky. V roce 1781 vydává Josef II. tzv. Toleranční patent, který

měl přinést náboženskou svobodu. Tehdy bylo povoleno luteránství, kalvínské, pravoslavné a větší tolerance k židům (Němec, Haladová, 2010).

Na počátku 20. století, při vzniku nového státního zřízení Československé republiky, se začínala objevovat tendence odstraňovat památky připomínající habsburský katolicismus. Toto období se dá považovat za jednu z nejhorších vandalských vln v české historii, která byla podporována, či dokonce organizována obecními úřady a vedla k nenávratným škodám. V období druhé světové války byly největší škody na sakrálních památkách převážně v sudetských oblastech, jak v oblasti české v době protektorátu, tak v německé při vysídlování Němců z pohraničí, kdy vandalismus byl v obou případech schováván za nacionalismus obou národů (Bukačová 2006, s. 16). Další památky byly ničeny samotnou válkou, jako například kaple ve Ždírci nad Doubravou, která byla závažně poničena při ruském náletu 9.5.1945 a následně zbořena (Valečík 2006, s. 275). V následujícím období socialismu, mezi lety 1948 a 1989, kdy v českých zemích byla u moci komunistická strana a celý život v Československé republice byl značně ovlivněn socialistickým smýšlením, bylo poničeno a zbouráno nejvíce staveb za celou historii českých zemí. Toto období by se dalo srovnat jedině s obdobím Husitských válek. Během těchto 40 let byly ničeny všechny druhy sakrálních staveb, počínaje kláštery nebo kostely, až k úplně nejdrobnějším sakrálním památkám, jako jsou kříže či boží muka. Jak uvádí Valečík (2006, s. 6) ve své knize *Ohrožené Památky*: „Mezi zdemolovanými stavbami najdeme jak kostely a kaple bez větší umělecké hodnoty, tak i řadu těch, jež patřily ke špičkovým architektonickým a uměleckým památkám České republiky jako například kostel v Hustopečích, Doupově či Osoblaze. V této době, kdy sakrální stavby ztotožňovaly tmářství a náboženství jako takové se neslučovalo s novým režimem, byly sakrální stavby jakéhokoli charakteru všemožnými způsoby likvidovány. Jakákoli záminka ke zničení sakrální stavby byla využita a osud kaplí či kostelů byl zpečetěn.“ Hlavním důvodem zániku drobných sakrálních staveb bylo především zemědělství, kdy se jednalo o rozšiřování polí v rámci kolektivizace. Hlavním důvodem bourání sakrálních staveb v intravilánu, kde se jedná především o stavby typu kaplí nebo křížků, bylo uvolnění prostoru pro jiné stavby. Dalším možným důvodem bylo zbourání kvůli špatnému technickému stavu budovy, kdy budova ohrožovala obyvatelstvo a hrozilo zřícení (Valečík 2006, s. 6).

Po listopadu 1989, kdy přišla změna režimu, ustalo bourání sakrálních staveb a společnost se snažila opravit škody, které bývalý režim napáchal. Silně poškozené stavby byly opravovány a některé stavby, které byly zbořeny za období socialismu, byly obnoveny. Avšak v uvolněné demokratické atmosféře přišla vlna ekonomického vandalizmu, kdy byly za vidinou zisku rozebírány a ničeny drobné stavby, především pak kříže a kapličky. V dnešní době se společnost snaží o zachování památek tohoto rázu a následnou rekonstrukci.

3.3 Typologie sakrálních staveb

V podkapitole je uvedena stručná charakteristika jednotlivých druhů drobných sakrálních staveb. Následně jsou představeny jednotlivé stavby s jejich původem, nejčastějším materiálem či důvodem stavby. Jsou zde uvedeny všechny vyskytující se druhy drobné sakrální architektury na zkoumaném území. Jednotlivé stavby byly seřazeny na základě nejpravděpodobnějšího výskytu ve zkoumaném regionu.

Kříž

Latinský kříž je základním symbolem křesťanství. S křížem jako křesťanským symbolem se můžeme setkat již v 3. století, kdy se ve svých spisech o křesťanech zmiňují Kléméns Alexandrijský a Tertullianus, kteří uvádí křesťany jako uctíváče kříže. V pozdější době je do křesťanské symboliky zařazen kříž s tělem Ježíše Krista, který symbolizuje jeho ukřižování. První vyobrazení utrpení Ježíše na kříži bylo umístěno na vstupním portále baziliky S. Sabina na římském Aventinu, které můžeme datovat na začátek 5. století. Hlavní význam kříže je zobrazování Kristova vítězství nad smrtí a hříchem (Niemojewski, 1909 s. 15). Nejčastěji používaným materiálem je dřevo a kámen, v pozdějších dobách železo. Ve zkoumaném regionu je nejčastěji používaný materiál litina.

Kaple

Mezi drobné sakrální stavby patří drobné kapličky, nejčastěji se můžeme setkat s tzv. výklenkovou kaplí. Výklenkovou kapli v krajině nalezneme na okrajích vsí, v polích či při cestách. Jejich prvotní poslání je poskytnutí prostoru pro modlitbu spojenou s úctou k jednomu světcí. Význam tyto kaple měly především pro venkovské obyvatelstvo, kde kaple sloužila jako poutní místo a nahrazovala v té době kostely, které nebyly dostupné pro lidi žijící na vesnicích. Tudíž tato místa byla určena ke sloužení mší, ke krátké modlitbě při práci, k rozjímání a odpočinku, zastavení u pohřebních pochodů, k prosbám vznášeným za úrodu, déšť, uzdravení či narození dítěte a za mnoho denních potřeb. V Čechách byly tyto kaple nejčastěji zasvěceny panně Marii nebo sv. Janu Nepomuckému. Tvar výklenkové kaple je převážně obdélníkového půdorysu, kdy v přední části je jeden nebo více výklenků, v němž je umístěna soška či obraz daného světce (Chodura, 1999 s. 28).

Boží muka

Boží muka definuje Chodura jako drobný kamenný nebo zděný objekt zejména ve volné krajině; nejčastěji jsou provedeny formou sloupku nebo piliře. V horní části jsou boží muka rozšířena, kde je možné uložit sošku, malbu nebo reliéf světce. Následuje stříška nejčastěji doplněná křížem. (Chodura, 1999, s. 10). Jak už je z názvu patrné, jedná se o místo, které má sloužit jako připomínka mučení Krista, který na sklonku svého života byl připoután a bičován u antického kamenného sloupu. Zobrazování utrpení Krista je znázorňováno přibližně od středověku. Do této doby byla forma projevu křesťanství symbolizována spíše výjevy z Bible, jako jsou pastýři, zázraky Ježíše

Nazaretského nebo jeho učení či kázání. Kříž se od středověku stává hlavním motivem zobrazování utrpení Ježíše, a to zejména jeho mučení a ukřižování (Hájek, 2009, s. 11). Boží muka byla nejčastěji stavěna podél cest a u městských bran, jak uvádí Čeněk Zíbrt v publikacích O božích mukách (1931, s. 301): „... aby města křesťanská byla od pohanských rozeznána, jako i aby tudy přetrženy byly všelijaké čáry, kouzla, ano i modlářství, které pohané d'áblům, zvláště na rozcestí, činili. Jako i proto, aby pocestní lidé, tehdáž ještě málo vyučení, a nedávno na křesťanskou víru obráčení, patřice na všelijaké obrazy v Mukách Božích vymalovaný, ptaly se jiných, co to znamená.“ Jedním z důvodů, které uvádí Zíbrt, je i připomínka lidem, jaké utrpení prožíval Ježíš Kristus, ať už se jednalo o žízeň, námahu, nebo svoji oběť pro lidstvo. Lidem, kteří prožívali podobná úskalí, měl pohled na boží muka pomoci překonat je (Zíbrt, 1931, s. 301).

Další pravděpodobný původ božích muk je možné spojovat s válečnými událostmi. Boží muka měla význam označení míst, kde zemřelo nebo bylo pohřbeno více lidí, kteří padli v boji (např. hromadný hrob). Tento význam je častý především v oblasti Jihočeského kraje (Hájek, 2009, s. 13). Jak už bylo zmíněno na začátku kapitoly, boží muka se dělí do dvou kategorií, a to na kamenná a zděná. Boží muka kamenná se dají rozdělit na pilířková a sloupková (obrázek 2 v přílohách). Zděná boží muka se dělí na čtyři kategorie: boží muka sloupková, s vysazenou kaplicí, s kaplicí hmotově shodnou s dřívem a potlačenou funkcí kaplice (obrázek 1 v přílohách).

Svaté obrázky

Obrázky se světcí jsou často umístovány na významná místa, především na mohutné stromy nebo torza odumřelých stromů. Umístování obrázku právě na stromy je datováno již od středověku (Lazárek, 2012).

3.4 Stav a množství památek

Celkový stav a množství památek sakrální architektury je ovlivněn několika faktory. Za důležitý faktor, který hraje roli v tomto tématu, je poškození sakrálních staveb. Nečastějšími důvody jsou vandalismus, přírodní síly, nebo přesunování památek z důvodu nové výstavby, jako jsou stadiony nebo nákupní zóny (většinou v městských oblastech). U venkovského prostoru se pak především jedná o zemědělství. Mezi další faktory můžeme zařadit rozsah a druh religiozity obyvatelstva, kulturně-historické a kulturně-ekonomické faktory (Havlíček, Hupková, 2009).

Samotné množství věřících obyvatel určuje množství sakrálních staveb. V oblasti s nízkou mírou religiozity bude přirozeně méně sakrálních památek než v opačném případě. Při vysoké religiozitě obyvatelstva v dané oblasti je vytvářen vztah samotných věřících k daným památkám. Většinou jsou opravovány na vlastní náklady, nebo se věřící dobrovolně střídají v údržbě staveb a samotného okolí stavby (sečení trávníku, udržování okolí v čistotě, drobné údržbové práce) (Havlíček, Hupková 2013, s. 4).

Kulturně-historické či kulturně-ekonomické faktory jsou závislé na finanční podpoře obcí či soukromých vlastníků staveb. V tomto případě je důležitá i velikost dané obce, protože s velikostí souvisí i množství dotací od státu právě na podporu a rekonstrukci staveb. Pokud v dané oblasti převládají spíše tyto faktory na rozdíl od religiozity, význam sakrálních staveb je především směřován k cestovnímu ruchu obce. Především u obcí venkovského charakteru jsou stavby většinou jedinou možnou variantou, která přiláká potenciální turisty do dané obce (Havlíček, Hupková 2013, s. 4). I tento fakt, že stavby slouží jako lákadlo pro turisty, je jeden z důvodů investice obcí či soukromých majitelů do rekonstrukce sakrální architektury.

4. Metodika

Tato kapitola uvádí metodické postupy, které byly použity k vytvoření této práce. Nejdůležitější částí této práce byla empirická část, tedy nalezení a zmapování drobné sakrální architektury v krajině. Z důvodu časové náročnosti empirické části práce je analytická část práce zestručněna. Jde tedy především o hrubé zhodnocení vybraných aspektů drobné sakrální architektury v krajině ORP, nejedná se tedy o podrobnou analýzu problematiky.

tabulka č. 1

METODOLOGICKO-ČASOVÝ HARMONOGRAM BAKALÁŘSKÉ PRÁCE		
<i>Metodický postup</i>	<i>Základní struktura práce</i>	<i>Časový harmonogram</i>
získávání dostupných literárních zdrojů	← Úvod	listopad 2013
problematika drobné sakrální architektury - typologie objektů - místa výskytu	← Teoretické poznámky	prosinec 2013
	Empirická část terénní průzkum zpracování dat	prosinec 2013 – březen 2014 březen - duben 2014
Hrubé zhodnocení vybraných aspektů drobné sakrální architektury	← Analytická část prostorové rozmístění časová diferenciac	duben 2014
Celkové hodnocení výsledků Finalizace textových a mapových výstupů	← Závěr	duben 2014

Výběr území

Hlavním aspektem pro výběr šetřeného území je rozhodnutí městského úřadu v Chotěboři, odboru územního plánování a GIS. Jelikož je celá tato práce založena na požadavcích již zmíněného úřadu, tak i rozsah území byl striktně zadán. Požadavkem tohoto institutu byla právě oblast ORP Chotěboř. Další aspekt výběru je ten, že autor pochází z tohoto kraje, tudíž má k této oblasti vztah a zná zdejší krajinu a celkové prostředí.

Studium literatury

Pro celkové zpracování tématu bylo nejdůležitější nastudovat literaturu a vypracovat teoretickou část práce. Tento krok byl důležitý k utřídění poznatků o této problematice a zároveň k zjištění, jak mohou vypadat hledané objekty a kde tyto objekty nejčastěji hledat. Do této kapitoly byla zahrnuta i přípravná část k terénnímu průzkumu, a to studium map. Při přípravě pracovních map bylo čerpáno ze základních map 1:10000, turistických map okolí, katastrálních map a map Garmin Topo Czech 2014, 1:50 000. K oblasti obce Chotěboř byly vyžádány podklady městského úřadu, a to seznam památek s číselným označením parcely, kde se daná památka nachází. Při kombinaci všech uvedených mapových zdrojů byly zaznamenány sakrální objekty do pracovní mapy.

Struktura a sběr dat

Struktura dat byla sestavena na základě společné konzultace autora a zadavatele práce. Jedna z podmínek při tvorbě struktury dat, byla nutnost vycházet z Datového modelu pro digitální zpracování sledovaných jevů územně analytických podkladů v GIS (DMG ÚAP verze 4.0) Podmínkou stanovenou zadavatelem je pořízení fotodokumentace, která bude nějakým způsobem připojená přímo na jednotlivé jednotky v prostředí GIS.

Výsledkem tedy bude geodatabáze, kde součástí budou jak hledané atributy, tak i fotodokumentace. Fotodokumentace bude součástí samotné geodatabáze. Každá fotografie bude přiložena k objektu jako další rastrový atribut v atributové tabulce.

tabulka č. 2

DROBNÉ SAKRÁLNÍ STAVBY		
drobn_sakr_stavby.gdb		
Geometrický typ: bod		
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North		
Zdroj: vlastní data, číselníky z Českého statistického úřadu		
Název	Popis	Typ
OBJECTID*	pořadí atributů	OBJECTID ID
SHAPE*	druh atributu v geodatabázi	GEOMETRY
ID*	identifikační číslo sakrální stavby	DOUBLE
NAME	kód označení objektu	TEXT
ICOB	kód obce	DOUBLE
NAZOB	název obce	TEXT
COBCEKOD	kód části obce	DOUBLE
COBCE	název části obce	TEXT
NADM_VYSKA	nadmořská výška	DOUBLE
TYP	typ sakrální stavby	TEXT
STAV	stav sakrální stavby	TEXT
NAPIS	nápis na sakrální stavbě	TEXT
ROK	předpokládaný rok vzniku sakrální stavby	SHORT INTEGER
MATERIAL	materiál sakrální stavby	TEXT
X	souřadnice X	DOUBLE
Y	souřadnice Y	DOUBLE
FOTO	fotografie sakrální stavby	RASTR

Forma sběru dat a následné zpracování bylo navrženo městským úřadem, kde stačilo zaznamenat nalezené objekty do analogových map a následně přepsat do digitální podoby. Důvodem tohoto způsobu sběru je fakt, že městský úřad nemůže poskytnout odpovídající techniku, se kterou by data o poloze byla mnohem přesnější. Pro přesnější zaznamenání polohy byla tedy použita autorova osobní GPS navigace určená pro turistické účely (Garmin Etrex 30), se kterou je možné dosáhnout přesnosti až 5 m.

Terénní průzkum

Terénní průzkum je hlavní částí celé práce a zároveň je i částí časově nejnáročnější. Nejprve bylo zapotřebí stanovit metodiku terénního průzkumu. Vytvořit trasu, aby průzkum byl co nejefektivnější, a bylo tak na jednu cestu projeto co nevíce území s minimálními zajiždkami. Celkově bylo podniknuto osm výjezdů, při kterých bylo zaměřeno celé území. Postup při terénním průzkumu se skládal z několika kroků. První krok: zanesení objevených sakrálních staveb do pracovních map (ZM 1 : 10000, 13-43 Golčův Jeníkov, 13-44 Hlinsko), kde byla předem označena pravděpodobná místa výskytu sakrálních staveb a přidán kód zajišťující identifikaci každé sakrální památky. Kód se skládá ze zkratky druhu památky (KR = kříž, KA = kaplička, BO = boží muka, OB = obraz, PO = pomník, socha), dále pak z pořadového čísla patřícího danému objektu a následně ze zkratky obce. Příkladem je jeden z křížů v obci Čachotín: KR_6_CACH. Po nalezení dané sakrální stavby byly zaneseny souřadnice do GPS pod kódovým označením a zároveň byla stavba zapsána pod stejným kódem do pracovní mapy. Následně byly zaznamenány hledané atributy a pořízena fotodokumentace objektu. Pokud byl objeven objekt, který doposud nebyl zjištěn a nebyl zaznačen v pracovní mapě, logicky mu byl přidělen kód a následně byl dopsán i do pracovní mapy. Důsledkem toho se může stát, že ve výsledné mapě mohou některé kódy vypadat nelogicky uspořádaný.

Zpracování dat

Po dokončení terénního průzkumu bylo zapotřebí zpracovat získaná data. Hrubá data byla v podobě GPS souřadnic (formát GPX), kde součástí byla informace o nadmořské výšce objektu. Dále pak fotografie a zjištěné atributy. Po každém návratu z průzkumné cesty byly fotografiím přiřazeny dané kódy objektů a všechna data byla rozřazena do pracovní tabulky v MS Excel pro zachování pořádku a přehlednosti (pro příklad viz tab. 1). Tato pracovní tabulka, obohacená o hypertextové odkazy přímo na fotografie objektů, byla po sebrání všech hrubých dat výchozím materiálem pro vytvoření atributové tabulky k výsledné datové vrstvě.

Data vyjmutá z přístroje GPS musela být nejprve zpracována v programu Garmin Base Camp pro snadnější úpravu popisku objektu. Následně byly pomocí modulu GPSfile_to_SHP převedeny souřadnice do prostředí ArcGIS. Dalším krokem bylo převedení souřadnicového systému. Výchozí souřadnicový systém v GPS přístroji je WGS 84, tudíž vše bylo přeneseno do S-JTSK.

Po vytvoření datové vrstvy v prostředí ArcGIS bylo nutné připojit hledané atributy k již vytvořené datové vrstvě. Po vzoru již vytvořeného seznamu hledaných atributů byla vytvořena tabulka v MS Excel a následně přes MS Access připojena databáze k datové vrstvě v prostředí ArcGIS. Následujícím krokem bylo vytvoření finální geodatabáze. Tato geodatabáze vychází z datové vrstvy se všemi atributy a přidáním fotografií objektů. Tento způsob byl zvolen z důvodu kompatibility všech informací, nezávisle na počítači, či dalších složkách nutných například k použití

hypertextových odkazů na fotografie v externích složkách. Posledním krokem bylo připojení samotných fotografií objektů. Vzhled tabulky plus všechny atributy jsou součástí příloh (tabulka č. 2). V exportované formě jsou stavby rozlišeny podle symbolů pro jednotlivé stavby.

Metodika prostorové a časové analýzy

Cílem prostorové analýzy bylo definování polohy objektů v krajině. V první řadě jde o porovnání umístění staveb v oblasti intravilánu a extravilánu. Další prostor, který byl zkoumán, vychází z tvrzení, že drobné sakrální stavby jsou často umístěny v blízké vzdálenosti od veřejných komunikací. V obou případech byla použita metoda obalových zón. Na začátku bylo nutné definovat intravilán. V mapě byly tedy vytvořeny volné polygony, které kopírovaly zastavěná území sídel. Poté byl určen rozšířený intravilán sídel ve vzdálenosti 300 metrů od hranice intravilánu. Posledním krokem bylo určení, které památky jsou součástí zastavěného území, a které ne. Zde byla upotřebena funkce výběru (obsaženo v prvku). Stejným postupem bylo pokračováno v případě polohy staveb u komunikací a mimo komunikace. Nejprve však bylo nutno vytvořit liniový shapefile (silniční systém ORP Chotěboř), který vyznačoval silniční síť. Podkladem pro tuto vrstvu bylo ArcČR 500 vrstva silniční síť. Následným krokem bylo určení zkoumané vzdálenosti od osy silnice. Tato vzdálenost byla určena na 20 metrů na každou stranu od osy silnice. Důvodem této vzdálenosti je šířka silnice, kdy šířka všech druhů silnic ve zkoumaném území je 10,2 metrů. Další součástí musí být okraj vozovky a maximální možná odchylka od měření, což může být až 5 metrů.

V obou případech jsou stavby barevně rozlišeny červeně, modře a světle modře. Červené stavby jsou umístěny v intravilánu a v dosahu veřejných komunikací, modře jsou vyznačeny stavby v extravilánu a mimo komunikace. Světle modrá barva je použita pro stavby umístěné v zóně rozšířeného intravilánu sídel.

Časová analýza výstavby objektů byla provedena na základě zjištěných dat stáří staveb. Všechny zjištěné údaje byly zaneseny do sloupcového grafu (graf 1, s. 33), kde na ose x je rozpětí mezi lety 1700 - 2050. Toto rozhraní bylo rozděleno do padesátiletých intervalů. Na ose y je uvedena četnost památek.

5. Geografické podmínky území ORP Chotěboř

Sakrální architektura má přímou vazbu na sídla, a tedy sídelní strukturu území. Sídelní struktura je ovlivněna fyzicko-geografickými podmínkami, které nepřímo ovlivňují i množství drobné sakrální architektury. Proto byla do bakalářské práce zahrnuta stručná geografická charakteristika území ORP.

5.1 Geografické vymezení polohy

Jako první bylo vymezeno zkoumané území z administrativního hlediska. Správní obvod obce s rozšířenou působností ORP Chotěboř se rozkládá na ploše 329,174 km², nachází se při severovýchodním okraji kraje Vysočina a spadá pod okres Havlíčkův Brod (mapa 1). Území předmětného správního obvodu ORP na severní straně sousedí s ORP Chrudim, které spadá do Pardubického kraje. Na západní straně sousedí s ORP Čáslav, které patří do Středočeského kraje, avšak částečně zasahuje i do kraje Vysočina, na jihu hraničí s ORP Havlíčkův Brod a na východní straně s ORP Žďár nad Sázavou. Obě tyto ORP patří do kraje Vysočina. Z historického hlediska ORP Chotěboř patří do zemského zřízení Čechy. ORP Chotěboř se nachází v centrální části České republiky (ČR). Toto umístění má tu výhodu, že se v blízkosti ORP nachází větší města. V dojezdové vzdálenosti přibližně jedné hodiny jsou města jako Pardubice, Jihlava nebo Kolín. Další výhodou je blízkost železničního uzlu v Havlíčkově Brodě a blízkost dálnice D1, která snižuje časovou dostupnost do dvou největších měst ČR, jak do Prahy, tak do Brna.

5.2. Vybrané aspekty fyzicko-geografického a sídelně-populačního charakteru území

Stručná fyzicko-geografická charakteristika je uvedena z toho důvodu, že i podoba krajiny má vliv na sakrální architekturu. Povrch zkoumané oblasti je jeden z ovlivňujících faktorů sídelní struktury. Díky vyšší průměrné nadmořské výšce je celá západní část oblasti převážně venkovského charakteru.

Geomorfologie

Řešené území se nachází z hlediska geomorfologického členění při severním okraji subprovincie Českomoravské soustavy v rámci oblasti Českomoravská vrchovina.

Převážná část území, vyjma jeho severovýchodní části, je tvořena severovýchodním okrajem celku Hornosázavské pahorkatiny se vstupujícími podcelky Kutnohorská plošina a Havlíčkobrodská pahorkatina. V severovýchodní části oblasti se rozkládá západní část celku Železné hory, do kterého zasahuje podcelek Sečská vrchovina. Na jižní části zasahuje malou enklávou okraj celku Křižanovská vrchovina s podcelkem Bítešská vrchovina (J. Demek., P. Mackovcin, 2006 s. 32).

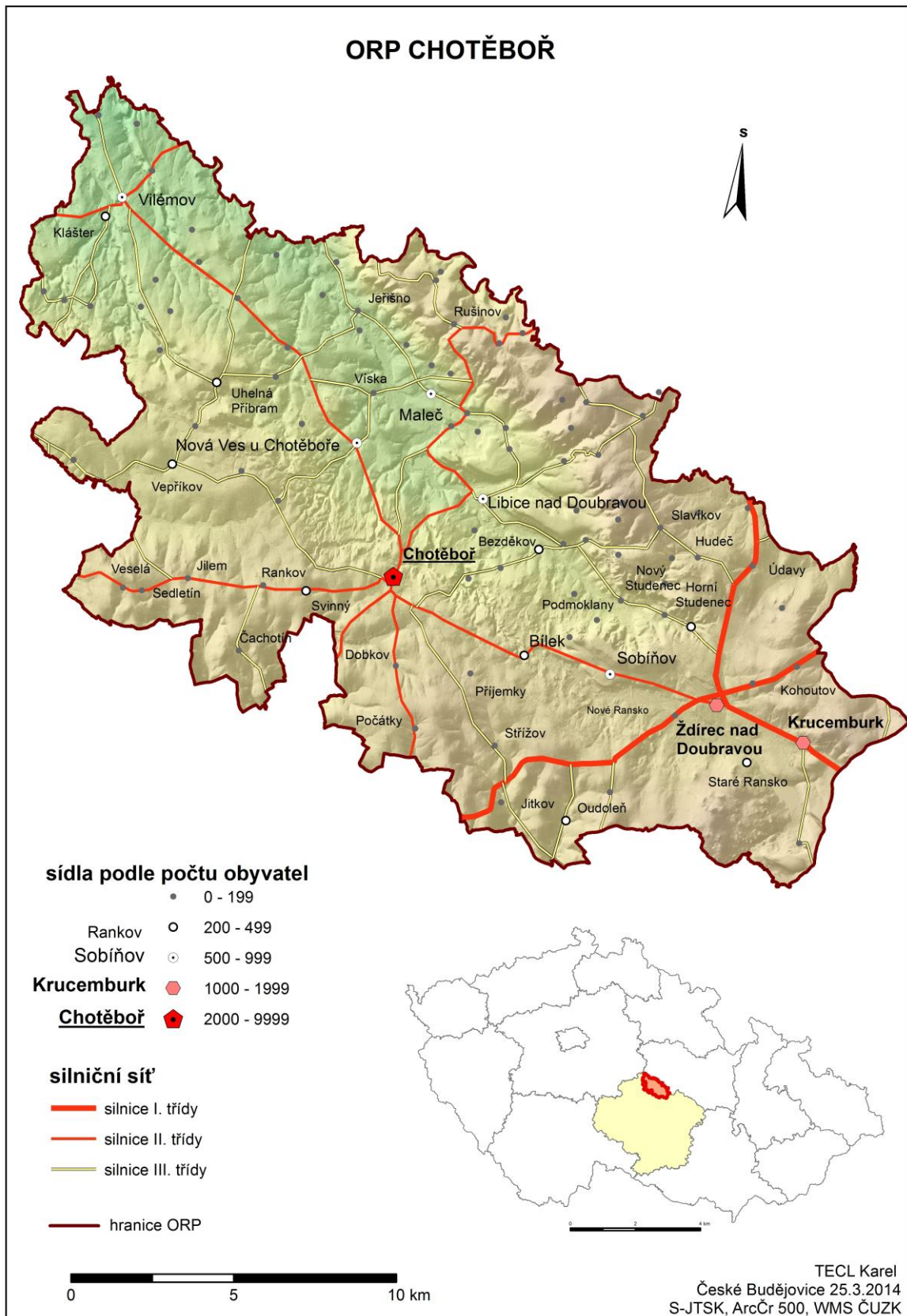
Z hlediska průběhu terénního reliéfu je nejvýznamnější sníženina podél toku řeky Doubravy ve východní části území, vytvářející místy hluboký zářez do skalního podloží, s nejnižší nadmořskou výškou 276 m n. m. Místo s nejvyšší nadmořskou výškou je svah Suchého kopce ve Žďárských vrších v katastrálním území Krucemburk s nadmořskou výškou 687 m.

Hydrologie

Vodní režim nacházející se na šetřeném území zasahuje do povodí Labe a povodí Vltavy. Hlavním tokem, který se zde nachází, je řeka Doubrava. Typ říční sítě této řeky je pérovitý. Řeka se řadí mezi řeky středoevropského typu.

Hustota říční sítě v území ORP je 1468,52 m/km², což je například vyšší hustota říční sítě než v celém kraji Vysočina (1426,99 m/km²), nebo dokonce i v celé České republice (1409,96 m/km²). Na území se nachází i řada vodních ploch, jako je například vodní nádrž Řeka nebo Ranský rybník. Žádná z nádrží není vodárenského typu (ÚAP 2012).

mapa č. 1

Sídelní struktura

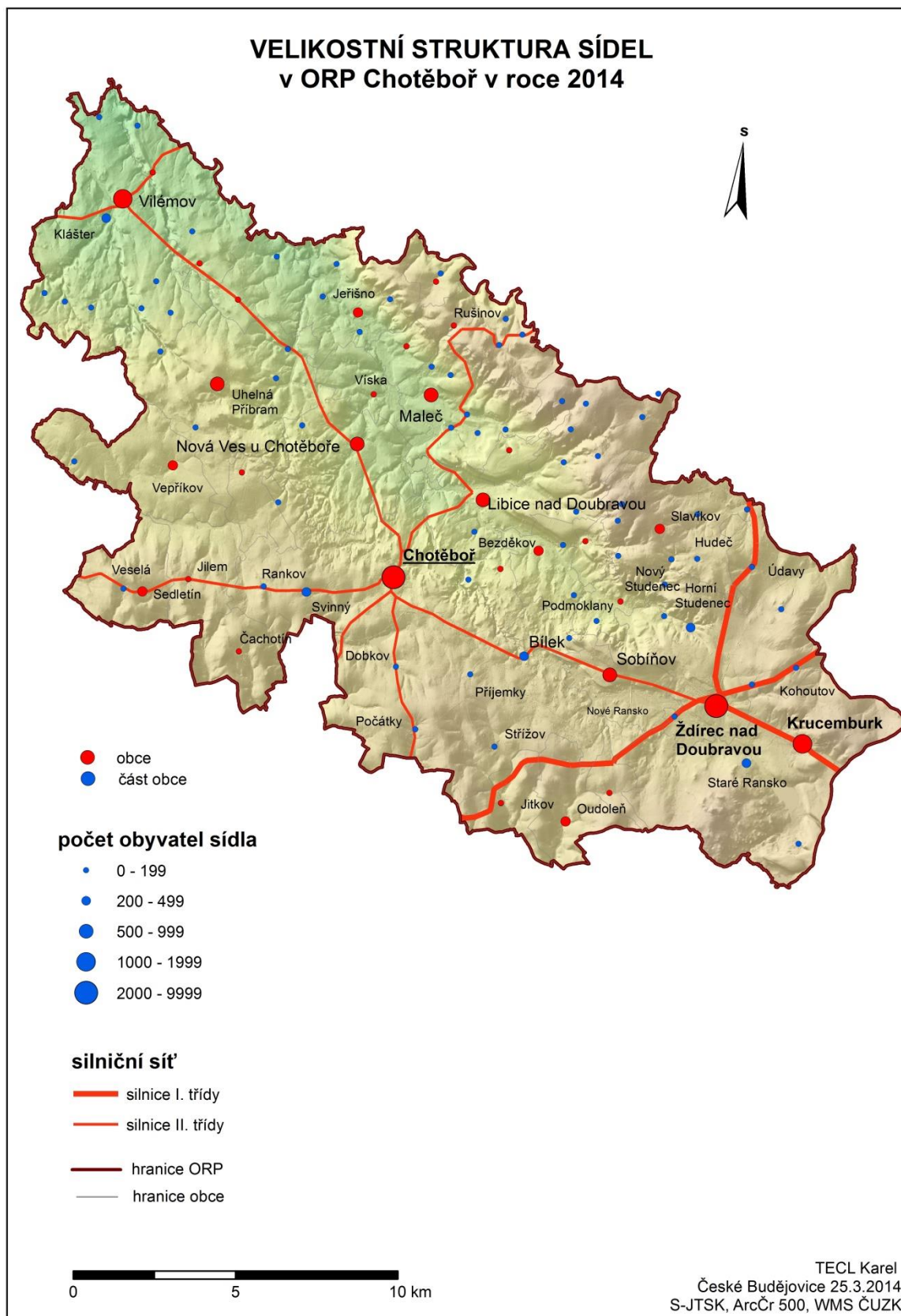
Území se nachází v centrální části České republiky, kdy do řešeného území zabíhají dva větší geomorfologické celky, které ovlivňují rozmístění obyvatelstva v ORP. Jedná se především o Železné hory rozprostírající se na východní části ORP a Žďárské vrchy, které leží na jižním okraji (Demek, Mackovcin, 2006 s. 32). Tyto převážně zalesněné celky dosahující výšek okolo 700 m n. m. jsou přirozenou překážkou pro rozšíření obyvatel, a tudíž zde nejsou tak výhodné podmínky pro sídla většího charakteru. Díky vlivu fyzicko-geografických podmínek se zde nacházejí velikostně malá sídla. V administrativním území ORP Chotěboř se nachází 31 obcí a 101 částí obcí (UIR, 2013). Nejvíce sídel je zde s počtem obyvatel od 0 – 199, v absolutní hodnotě se jedná o 84 sídel, což je cca 85 % z celkového množství. Do této kategorie spadá i nejmenší sídlo, a to sídlo s jedním obyvatelem. Sídel s jedním obyvatelem je ve zkoumaném území celkem 5. Jedná se o sídla Polom, Štikov, Nehodovka, Branišov a Hařilova Lhotka. Kategorie 200 – 499 obyvatel je zastoupena devíti sídly, 500 – 999 pěti sídly. Ostatní kategorie mají pouze po jednom zástupci. Největším sídlem je město Chotěboř s celkovým počtem 9552 obyvatel, druhé největší Ždírec nad Doubravou s počtem obyvatel 3174 a třetí největší Krucemburk s 1577 obyvateli (mapa č. 2).

tabulka č. 3: Množství sídel ve zkoumaném území, v závislosti na počtu obyvatel

počet obyvatel sídla	množství sídel	Zastoupení z celkového množství
0 – 99	64	64,65 %
100 – 199	20	20,4 %
200 – 499	9	9,09 %
500 – 999	5	5,05 %
1000 – 1499	1	1,01 %
1500 – 2999	1	1,01 %
nad 3000	1	1,01 %
CELKEM	101	100 %

Zdroj: ArcČR 500

Nejvíce obyvatel je soustředěno v jihozápadní části ORP, a to převážně v hlavním centru regionu Chotěboři. Další větší obce leží pak na jihu, a to Ždírec nad Doubravou a Krucemburk. Obě tyto obce však mají méně obyvatel než Chotěboř. Jedná se o obce, v nichž žije okolo 2000 obyvatel. Z toho vyplývá, že sídelní systém je monocentrický, přičemž hlavním centrem je již zmiňovaná Chotěboř. V závislosti na dopravní infrastruktuře ORP se obce s více obyvateli nacházejí v blízkosti silnic vyšší třídy (mapa č. 2).

Obyvatelstvo

ORP Chotěboř patří mezi menší administrativní obvody. Celkem zde žije 22 221 obyvatel (k 1.1.2014), v porovnání s ostatními ORP v kraji Vysočina je ORP Chotěboř osmé nejlidnatější ORP z celkových 15. Hustota zalidnění je 67,5 obyvatel/km², což řadí ORP Chotěboř taktéž na osmé místo. Z Celkového pohledu se tak ORP Chotěboř nachází na středních hodnotách v porovnání s ostatními ORP v kraji.

tabulka č. 4: počet obyvatel a rozloha jednotlivých ORP v kraji Vysočina

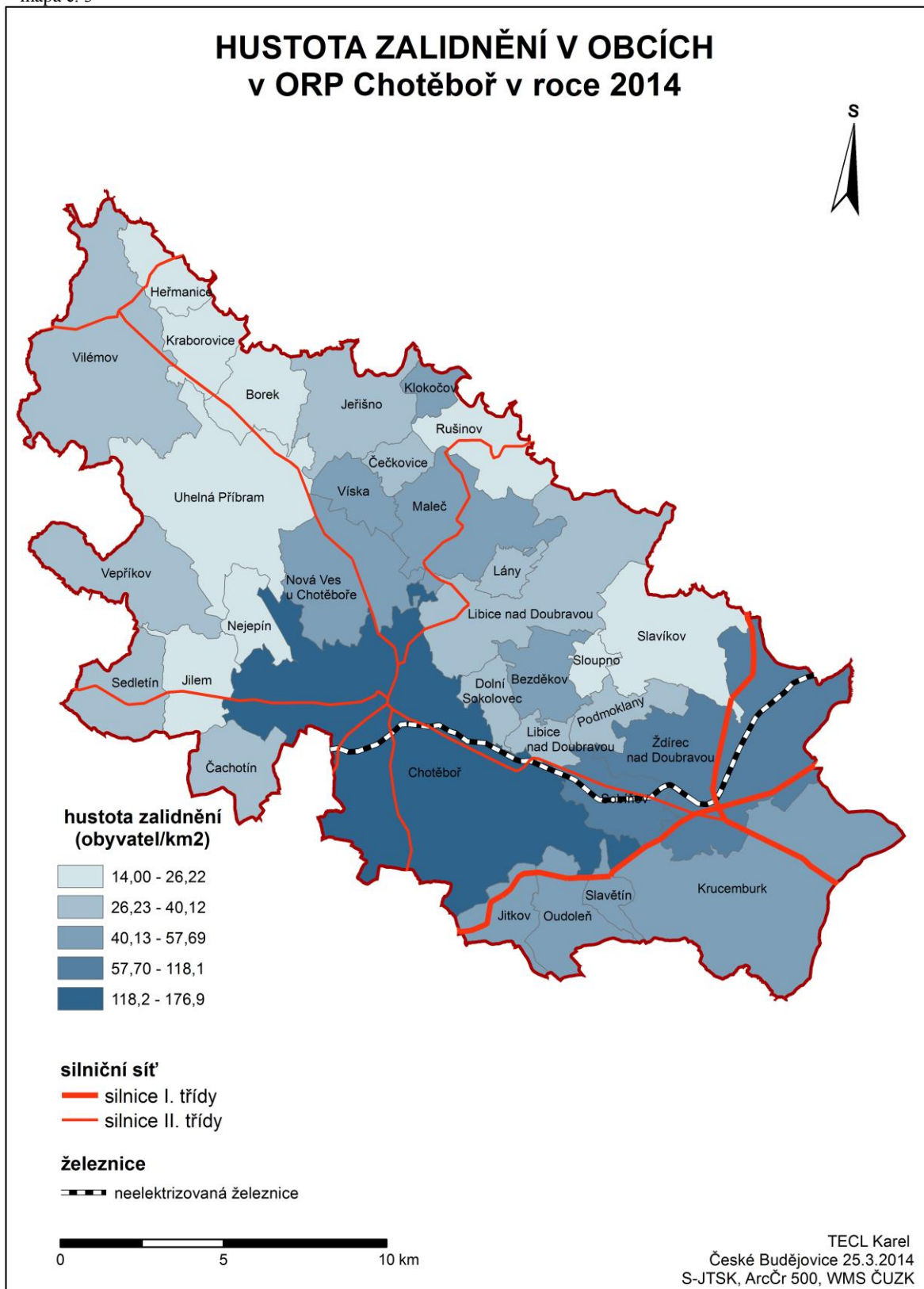
Obce s rozšířenou působností	Počet obyvatel (k 31. 12. 2013)	Rozloha ORP (km ²)	Hustota zalidnění (obyvatel / km ²)
Bystřice nad Pernštejnem	20 190	347,9	58,0
Havlíčkův Brod	52 153	631,8	82,5
Humpolec	17 430	227,9	76,5
Chotěboř	22 221	329,0	67,5
Jihlava	99 479	921,8	107,9
Moravské Budějovice	23 564	414,0	56,9
Náměšť nad Oslavou	13 387	211,3	63,4
Nové Město na Moravě	19 429	292,9	66,3
Pacov	9 691	234,6	41,3
Pelhřimov	45 103	827,4	54,5
Světlá nad Sázavou	20 054	290,2	69,1
Telč	13 156	291,4	45,1
Třebíč	75 421	837,7	90,0
Velké Meziříčí	35 873	473,4	75,8
Žďár nad Sázavou	43 058	464,4	92,7

Zdroj: ČSÚ 2013

Obce s největší hustotou zalidnění v rámci zkoumaného ORP se nacházejí v jihozápadní části ORP. Jedná se především o pás vytvořený již zmiňovanými největšími obcemi kolem železniční trati. Největší hustota zalidnění se nachází v obci Chotěboř, naopak nejmenší nalezneme v obci Heřmanice.

Hlavním ukazatelem, který může ovlivňovat množství sakrálních staveb, je míra religiozity. Míra religiozity roste ze severozápadu směrem k jihovýchodu (ČSÚ, 2004). Jak je patrné z mapy č. 7, ORP Chotěboř se nachází v oblasti, která patří do části Čech s větším podílem věřících obyvatel, což je zapříčiněno především sídelní strukturou, tedy již zmiňovaným větším počtem sídel vesnického charakteru, a dále pak vyšším věkem populace. Dalším faktorem ovlivňujícím míru religiozity je blízkost Moravy, která je obecně více religiozní než Čechy (M. Hupková, 2013).

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ V OBCÍCH v ORP Chotěboř v roce 2014

6. Vývoj a prostorová diferenciacie drobných sakrálních staveb na území ORP

Prostorovou analýzou je nejprve zmapováno rozmístění jednotlivých staveb, následuje pak vyhodnocení předpokladů uvedených v hypotézách, které jsou sestaveny na základě tvrzení citovaných autorů (kap. 3). Dále je popsán vztah sakrálních objektů k veřejným cestám nebo silniční síti. V časové analýze se sleduje období výstavby objektů od 18. století po 50letých intervalech.

6.1 Vývoj výstavby sakrálních staveb

Z důvodu, že u většiny staveb nebylo v možnostech zjistit jejich přesný rok výstavby, byly v analýze použity letopočty uvedené přímo na samotných objektech. Mezi další zdroje zjišťování stáří objektů bych uvedl almanachy a pamětní knihy jednotlivých obcí, které však jsou jen zlomkem informací tohoto typu. I za pomoci využití informací z různých zdrojů množství staveb s ověřeným datem vzniku nepřekračovalo 27 %. Na znázornění vývoje výstavby u zjištěných sakrálních staveb byla použita metoda grafu (graf 1).

Podle grafu lze tak určit časové etapy, kdy bylo příznivé období pro budování drobné sakrální stavby. Z grafu je patrné, jak konkrétní historické etapy ovlivňovaly výstavbu nových staveb.

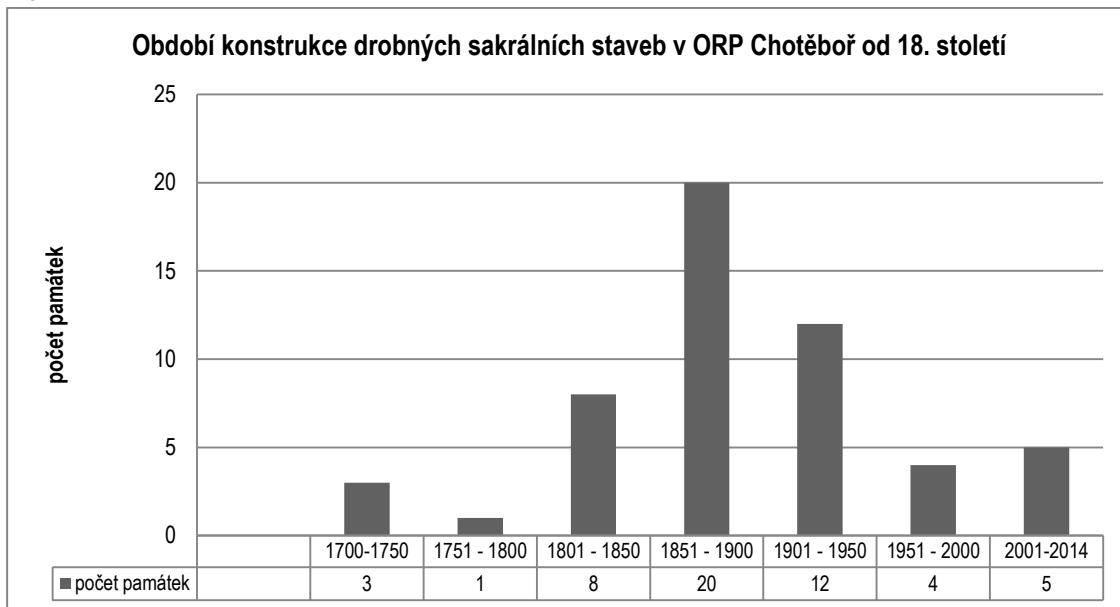
Nejvíce staveb pochází z období let 1850 – 1900. V uvedené druhé polovině 19. století působil ve společnosti silný vliv habsburského katolicismu a důraz na náboženské zařazení. Dalším významným obdobím na budování drobných sakrálních staveb je období 1900 – 1950. V tomto období množství památek reflektuje historickou dobu, ve které byly vystavěny. Z počátku se jedná o stavby postavené během První republiky, dále pak vždy po skončení světových válek. Typickým příkladem, jak historická etapa může ovlivňovat množství sakrálních staveb, je období 1950 – 2000. Období socialistického vývoje společnosti od konce II. světové války do roku 1989 bylo totiž spojené s potlačením religiozity. Z toho důvodu mezi lety 1945 – 1989 bylo postaveno pouze 5 staveb, z toho 3 byly postaveny v roce 1945. Ze zjištěných dat můžeme vyčíst, že v období socialismu byly ve skutečnosti postaveny na předmětném území pouze dvě stavby. A to v roce 1967 a v roce 1986. Poslední stavbou z období druhé poloviny 20. století je až kříž z roku 1995. V současnosti se výstavba nových drobných sakrálních staveb zvyšuje. Během posledních 15 let bylo vystavěno 6 staveb tohoto typu. V porovnání s předchozím obdobím lze usuzovat, že se výstavba znovu navrácí.

Hypotéza, že výstavba sakrálních staveb po Sametové revoluci bude klesat z důvodu nízké religiozity obyvatelstva, je tedy vyvrácena. Množství těchto staveb zatím není zdaleka v takovém rozsahu jako v letech před obdobím socialismu, ale výstavba nepřetržitě pokračuje.

Důležitým zjištěným faktem je, že na zkoumaném území probíhá rekonstrukce drobné sakrální architektury. Nejčastěji probíhá rekonstrukce pod správou jednotlivých obcí. Důkazem jsou obce, které rekonstruovaly všechny sakrální objekty ležící na jejich území. Mezi takové patří například: Vepříkov, Miřátky nebo Veselá, kde jsou všechny objekty spadající pod danou obec po rekonstrukci.

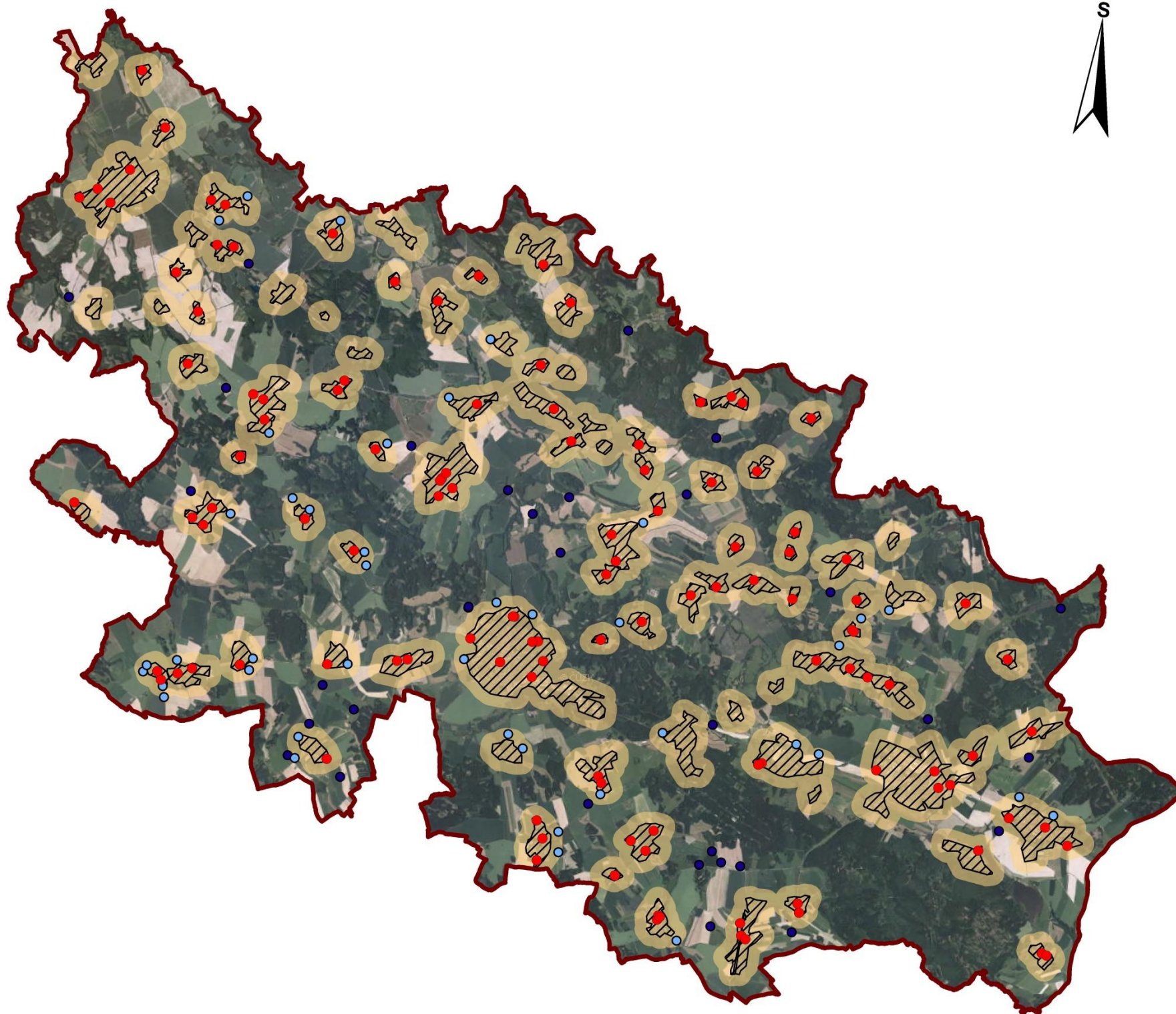
Další významný zdroj na rekonstrukci staveb představují jejich samotní vlastníci pozemků, na kterých se objekty nachází. Většina objektů tohoto charakteru je již po rekonstrukci. Očividně jsou i průběžně během roku udržované.

graf č. 1

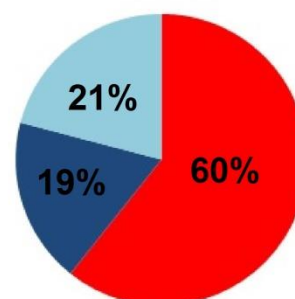
Zdroj: vlastní data

ROZMÍSTĚNÍ STAVEB V KONTEXTU INTRAVILÁN VS. EXTRAVILÁN

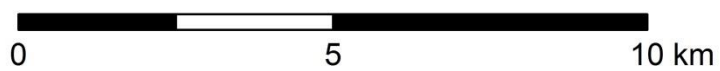

podíl a počet staveb umístěných
v intravilánu a extravilánu obci

- drobné sakrální stavby - intravilan
- drobné sakrální stavby - rozšířený intravilán obce
- drobné sakrální stavby - extravilan
- ▨ intravilan
- rozšířený intravilán obce
- hranice obce s rozšířenou působností

- intravilán - 119 staveb
- rozšířený intravilán obce - 41 staveb
- extravilán - 36 staveb

TECL Karel
25.3. 2014 České Budějovice
S-JTSK, ArcČR 500

6.2 Rozmístění staveb vzhledem k zastavěnému území

Analýza sakrálních staveb v ORP Chotěboř vzhledem k tomu, jestli se nachází v intravilánu nebo extravilánu sídel, byla realizována z důvodu snadného posouzení umístění staveb. Z výsledné mapy můžeme snadno určit, které stavby leží v intravilánu, a které v extravilánu. Z celkového počtu 196 staveb jich 119 (60 %) leží v zastavěném území a 77 (40 %) mimo něj. Pokud bereme do úvahy kategorii tzv. rozšířeného intravilánu, přibude další 41 objektů, tedy 81 % z celkového počtu staveb. Výsledkem je pak tedy pouhých 36 (19 %) objektů čistě v extravilánu. Předpoklad, že poloha sakrálních staveb se váže většinou na zastavěná území, se v tomto případě potvrzuje (mapa č. 4).

Obcí s největší koncentrací drobné sakrální architektury je město Chotěboř. Na území jejího intravilánu se nachází 7 staveb. Druhé území s největším počtem staveb v intravilánu představuje obec Nová Ves u Chotěboře s počtem 5 objektů. Následují s počtem 4 stavby obce Veselá, Studenec, Vilémov a Ždírec nad Doubravou. Při započítání rozšířeného intravilánu se nejvíce objektů nachází v Chotěboři, a to 10 staveb, dále pak Veselá s počtem 9 staveb a Nová Ves u Chotěboře s počtem 5 staveb.

V sídlech Spitice, Zhoř, Košťany, Borek, Chuchel, Přisečno, Horní Lhotka, Jeníkovec, Kocourov a Malochyně se nenachází ani jeden objekt drobné sakrální architektury. Jedná se především o části obce s nízkým počtem obyvatel, které leží v blízkosti obcí nebo patří obci, kde se nachází buď kostel, nebo alespoň kaple.

Při přepočtu množství staveb na plochu obce je největší hustota staveb v obci Kraborovice, dále pak v obci Veselá a v obci Podmoklany. Naopak nejmenší hustota je v obcích Bezděkov, dále Krucemburk, Jeřišno a Vilémov (mapa č. 8 v přílohách)

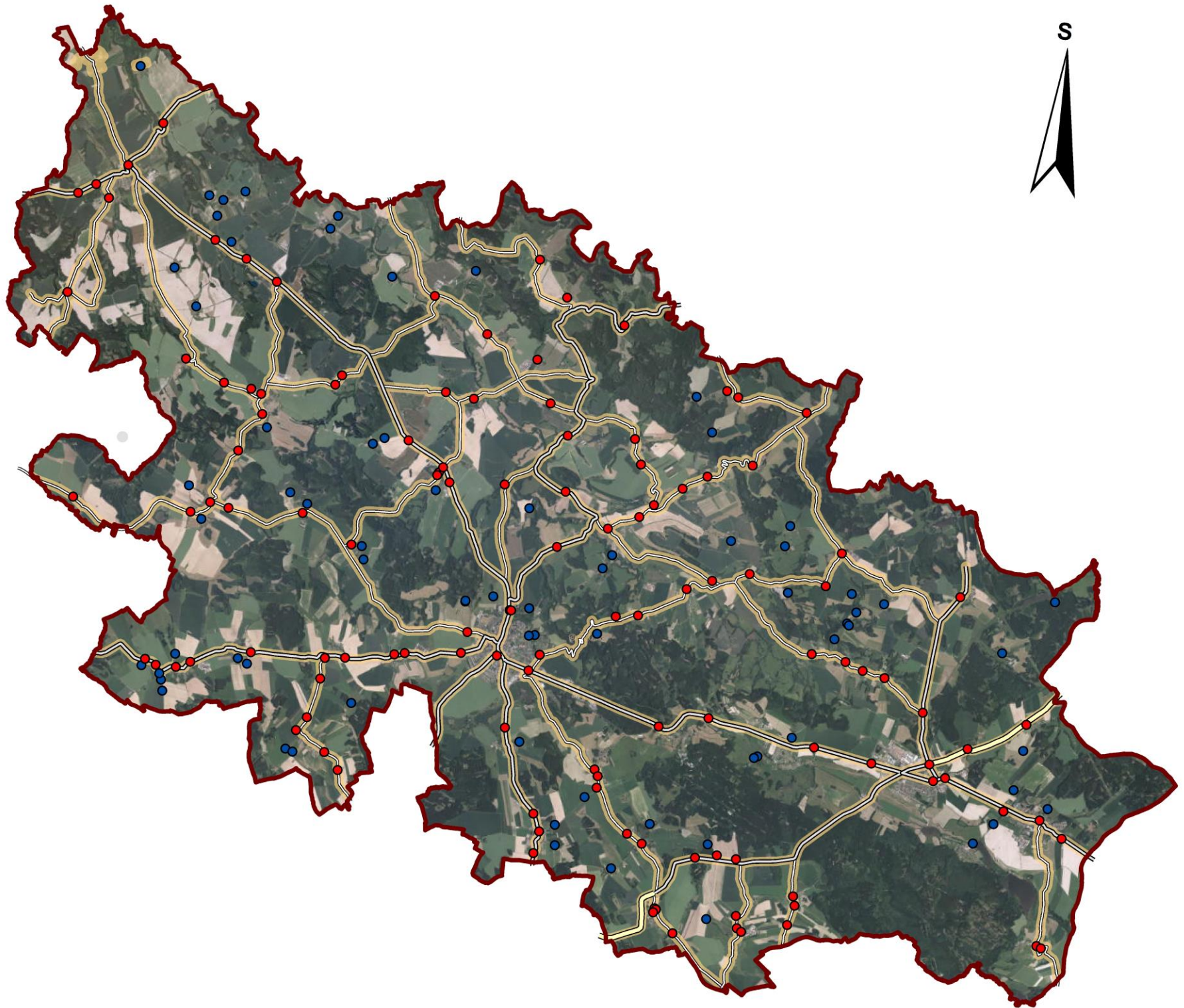
6.3 Rozmístění staveb ve vztahu k silniční síti

Vztah drobné sakrální architektury, a to převážně křížů nebo božích muk, a veřejných cest je patrný již při projíždění krajinou. Tyto stavby jsou vázány na cesty z již zmiňovaných důvodů v teoretické části práce. Proto byla použita i prostorová analýza, aby byl tento předpoklad potvrzen. Z celkového počtu staveb se 120 staveb nacházelo v blízké vzdálenosti od silniční sítě, a to do 20 metrů na každou stranu od osy silnice. V případě, že by se nepoužívala jen silniční síť, ale byly by do výzkumu zahrnuty i polní a lesní cesty, se předpokládá, že by se toto číslo ještě navýšilo. Hypotéza byla již potvrzena přímo terénním výzkumem, kdy se jen malá část těchto staveb nacházela osamocena v otevřené krajině. Avšak i v použití „pouze“ silniční sítě se tento předpoklad potvrdil, jak dokazuje mapa č. 5.

Při rozdělení dopravních komunikací na třídy, je nejvíce sakrálních památek u silnic 3. třídy, a to přibližně 37 %, u silnic 2. třídy je to asi 23 % a u silnic 1. třídy se jedná o pouhé 1 %. Důvodem toho rozdělení je celková struktura silniční sítě. Jak již bylo zmíněno v geografické charakteristice

zkoumané oblasti, jsou zde převážně sídla venkovského typu, tudíž jsou tato sídla spojena komunikacemi nižší třídy.

ROZMÍSTĚNÍ STAVEB VE VZTAHU K SILNIČNÍ SÍTI

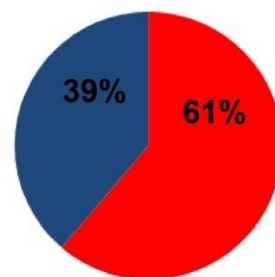
- drobné sakrální stavby - součástí silniční sítě
- drobné sakrální stavby - mimo silniční síť

rozšířené území silniční sítě

silniční síť

- silnice 1. třídy
- silnice 2. třídy
- silnice 3. třídy
- hranice obce s rozšířenou působností

podíl a počet staveb umístěných v závislosti na dopravní síti

- součástí silniční sítě - 120 staveb
- mimo silniční síť - 76 staveb

0 5 10 km

TECL Karel
25.3. 2014 České Budějovice
S-JTSK, ArcČR 500

Výsledky práce

V ORP Chotěboř se nachází celkem 196 objektů drobné sakrální architektury. V konkrétních číslech se jedná o jeden svatý obrázek, dvojce boží muka, sedm kapliček, jedenáct pomníků a největší skupinu staveb zastupují kříže s celkovým počtem 176 objektů. Kříže tak tvoří až téměř 90 % všech drobných sakrálních staveb na území sledovaného ORP.

Nejméně zastoupeným prvkem jsou svaté obrázky. V celém zkoumaném prostoru se nachází pouze jeden, a to v obci Vilémov. Obrázek je umístěn na rohovém sloupu u oplocení místních klášterních obor. Na obraze je vyobrazena Panna Marie s novorozencem.

Druhou nejméně zastoupenou skupinou těchto staveb jsou boží muka. V celé oblasti jsou pouze dvě stavby tohoto typu. První se nachází při severozápadním okraji města Chotěboř. Tato boží muka jsou zděná, jde o jednoduchý typ, který se skládá ze soklu, dříku ve tvaru kvádrů, který dále volně pokračuje do kaplice a je zakončen stříškou s vrcholovým křížem. Umístění této stavby potvrzuje jeden z významů božích muk zmiňovaný v teoretické části práce, a to poukazování na vstup do křesťanského města. Druhá boží muka jsou umístěna v části obce Stružinec. Samotný objekt je samostatně umístěn mimo intravilán, v lese. Jedná se taktéž o zděný typ, avšak rozdílného charakteru než první zmiňovaný. Oproti božím mukům v Chotěboři jsou tato menší, přibližně poloviční, a nepůsobí tak mohutným dojmem. Sokl je nízký, dřík je pak ve tvaru válce. Následuje kaplice, kde v čelním prostoru je vyobrazena podobizna Ježíše Krista s trnovou korunou. Z boků jsou vyraženy biblické texty. Boží muka jsou ukončena stříškou a vrcholovým křížem.

Třetí skupinu tvoří kapličky, přičemž jde především o kapličky výklenkového typu. Tyto kaple se většinou nacházejí v centru obce. Výjimkou je kaple u Chotěboře, která je na jejím okraji při výjezdu směrem na část obce Svinný, a v sídle Štěpánov, taktéž při výjezdu z vesnice směr Libice nad Doubravou. Kapličky v obci Nová Ves u Chotěboře jsou součástí zdi a plotu, který obíhá místní dětský domov. Tyto kaple patří i mezi největší ve zkoumané oblasti. Naopak nejmenší kaplička se nachází v obci Uhelná Příbram. Nejčastějšími prvky, které jsou umístěny ve výklencích kaple, jsou křížky, sochy nebo obrazy světců, jako je například Panna Marie, Jan Nepomucký nebo Ježíš Kristus.

Další kategorie je nazvaná pomníky a převážně se jedná o sochy světců. Ve většině případů se jedná o již zmiňovaného Jana Nepomuckého. Sochy jsou umístěny převážně v centru obcí. Nejvíce staveb je v sídle Uhrov, kde jsou na relativně malém prostoru hned tři vyobrazení.

Největší skupinu drobné sakrální architektury v oblasti ORP Chotěboř tvoří kříže. Celá oblast je rovnoměrně pokryta těmito stavbami. Není sídlo, na jehož území by se nenacházela alespoň jedna. Nejčastějším umístěním jsou centra obcí nebo podél cest (intravilán 60 %, okolí komunikací 61 %). Materiál, z něhož jsou stavby postaveny, je různorodý, jedná se především o litinu, dřevo, kámen,

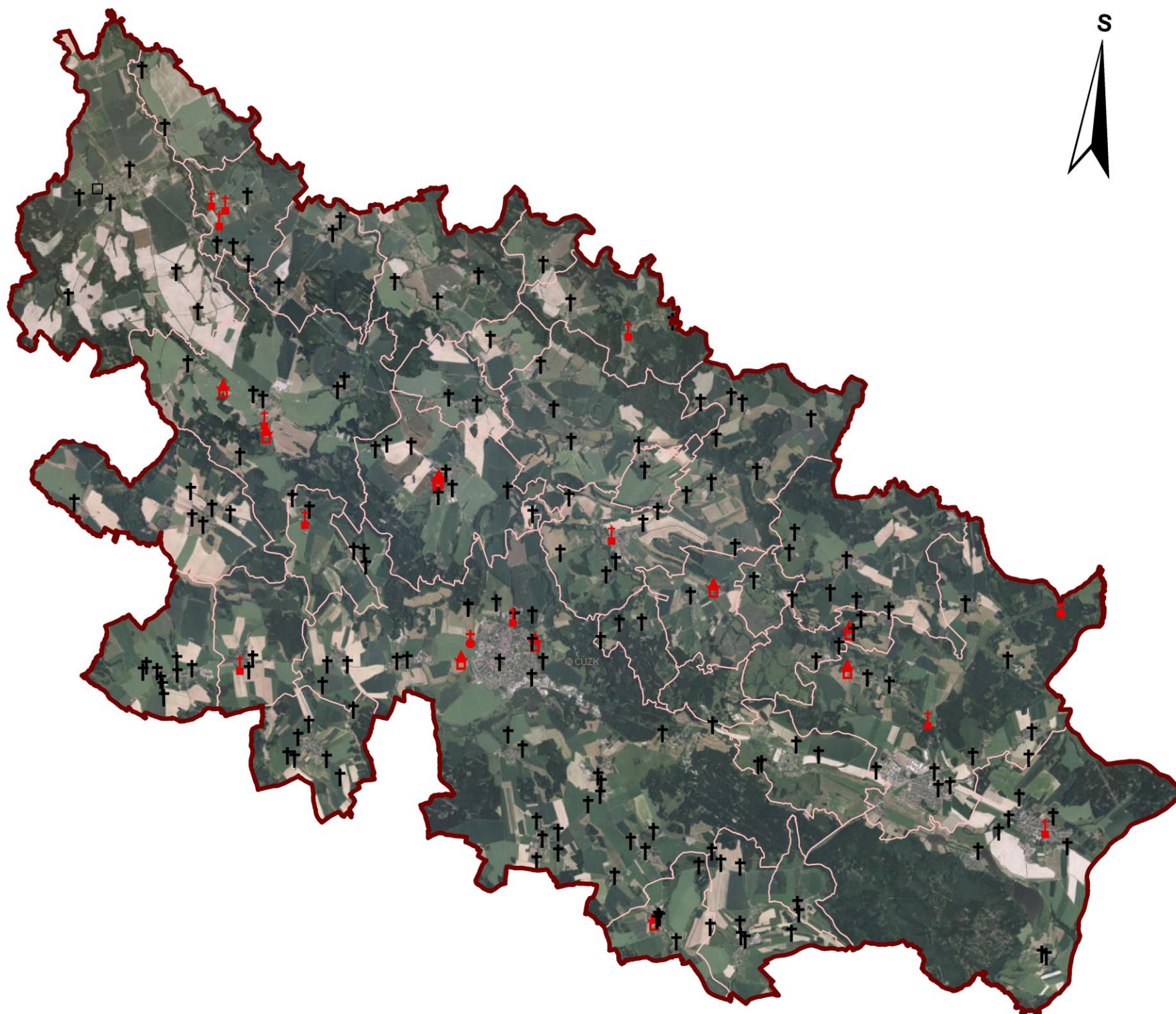
pískovec a žula. Nejvíce zastoupený materiál je litina s kamenným soklem. Důvodem může být přítomnost sléváren ve Starém Ransku na jihozápadě šetřeného území. Naopak nejméně zastoupený materiál je žula, z tohoto materiálu jsou vyrobeny pouze čtyři kříže, dva ve Ždírci nad Doubravou, jeden v obci Víška a jeden v části Bezlejev. Dalším méně používaným materiálem je dřevo. Důvodem nepoužívání dřeva k budování křížů je jeho životnost, což je také patrné na některých objektech. Například kříže v Klouzovech nebo Libické Lhotce jsou ztrouchnivělé a zespodu uhnílé. Naopak relativně nové dřevěné kříže jsou v obci Víška nebo Krucemburk. Nejstarší kříž se nachází v území obce Borek při hlavní příjezdové silnici od Chotěboře. Přesné datum vzniku není známo, ale pochází z gotické doby, důkazem je dnes takřka nečitelný nápis gotickým písmem. Zde se však jedná o tzv. smírčí kříž, který nepatří mezi sakrální architekturu. Důvodem, proč je zde uveden, je fakt, že se jedná pouze o jeden objekt a je zde uveden jako kuriozita. Za nejnovější kříž můžeme považovat kříž v sídle Spálava z roku 2004.

tabulka č. 5: Soupis výsledků práce v ORP Chotěboř v roce 2014

Drobné sakrální stavby		kříž	kaple	boží muka	svatý obraz	pomník	SPOLU	
							počet	v %
Stav	výborný	44	2	–	–	1	47	24
	dobrý	96	5	1	–	8	110	56
	špatný	34	1	1	1	2	39	20
Materiál	litina	112	–	–	–	–	112	57
	kámen	1	–	1	–	–	2	1
	železo	13	–	–	–	–	13	7
	pískovec	33	–	–	–	8	41	21
	dřevo	11	–	–	1	–	12	6
	mramor	1	–	–	–	–	1	0,5
	zdivo	–	8	1	–	–	3	6
žula	3	–	–	–	–	–	3	1,5
Rekonstrukce		85	6	1	0	5	97	49
SPOLU		174	8	2	1	11		

Zdroj: vlastní data

DROBNÉ SAKRÁLNÍ STAVBY na území ORP Chotěboř k roku 2014

typ sakrální stavby

- boží muka
- kaple
- kříž
- obraz
- pomník

 hranice obce

 hranice obce s rozšířenou působností

TECL Karel
25.3. 2014 České Budějovice
S-JTSK, ArcČR 500

Závěr

Krajina ORP Chotěboř je různorodá, najdeme zde jak městskou zástavbu, tak i rozsáhlé přírodní rezervace, jako jsou CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory. Nedílnou součástí krajiny je bezesporu i drobná sakrální architektura – stavby, kterých si nikdo na první pohled nevšimne, ale pokud by zde nebyly, pohled do krajiny by nebyl úplný. Průměrný obyvatel si ve skutečnosti ani neuvědomuje množství objektů, které se nacházejí v jeho okolí. Cílem této práce bylo tyto stavby nalézt a zaznamenat a následně je zpracovat do takové formy, aby výsledky podávaly informaci o dané problematice.

Smysl a význam práce má výrazně aplikační charakter. Jak již bylo zmíněno, práce má sloužit jako podklad pro aktualizaci ÚAP pro rok 2014. V tomto souboru, který je volně k dispozici, dnes můžeme nalézt informace, které doposud nebyly známy jak pracovníkům městského úřadu, tak ani široké veřejnosti. Díky terénnímu průzkumu lze nyní snadno zjistit, jaké stavby se nacházejí na území ORP, kolik jich je, a nejdůležitější věc, kde přesně leží. Jelikož výsledky práce byly poskytnuty i odboru památkové péče, díky pořízené fotodokumentaci má tento úřad přehled o stavu památek na svém spravovaném území. V závislosti na tom může být navrhnout plán obnovy nebo město může zacílit na péči o tyto stavby. Součástí práce je teoretická část, která sloužila jako výchozí zdroj informací pro vytvoření empirické části. Důležitou částí práce je i metodika, kde je přesně popsán postup při provádění terénního průzkumu a zpracování dat.

Práce potvrdila předpokládané hypotézy o umístění tohoto typu staveb v krajině. Použité analýzy, které jsou uvedeny v textu, nám ukazují vlastnosti památek ve volné krajině. Mezi hlavní vlastnosti patří jejich poloha, která je výrazně ovlivňována sídelní výstavbou a dopravní sítí (Hájek, Bukačová, 2006, s. 29). Nejvíce památek je soustředěno do zastavěného území a v blízkosti cest. V zastavěném území se nachází 60 % mapovaných objektů, v blízkosti silniční sítě 61 %. A to z důvodu, že tyto stavby symbolizovaly a stále symbolizují vztah člověka k Bohu. Díky těmto stavbám mohl být i člověk, který žil na vesnici a nemohl se dostat do měst do velkých kostelů, spojen se svým náboženstvím. A proto je existence drobných sakrálních staveb důležitá, nejen z důvodu zachování tradičního pohledu do krajiny, ale i z hlediska zachování genia loci, tj. kulturně historických tradic společnosti lidí obývajících dané území. Díky mapovým výstupům je patrné rozmístění těchto objektů a konkrétní umístění ve volné krajině.

Třetí analýza se zaměřovala na časové zhodnocení výstavby drobné sakrální architektury. Hodnotí vztah výstavby sakrálních staveb a historické události, které přímo ovlivňují výstavbu staveb tohoto charakteru. V tomto případě lze snadno určit, které historické etapy byly přívětivé pro výstavbu drobné sakrální architektury a které naopak. Následně je zde i zaznamenána výstavba v současnosti. Předpokladem bylo, že v dnešní době je výstavba na nízké úrovni, a to převážně z důvodu předchozího

vlivu socialistického režimu na našem území. Tato hypotéza se nepotvrdila a výzkum tak dokazuje, že i přes 40 let nepříznivého „podnebí“ pro sakrální památky a náboženství obecně je výstavba znovu obnovena. Celkové výsledky analýzy dokazují, že nejmasivnější výstavba probíhala v druhé polovině 19. století, dále pak po každé světové válce. Nejhůře na tom bylo období mezi lety 1948 – 1989, kdy byla ČR pod vlivem tehdejšího režimu.

Stav staveb je různorodý, některé jsou ve výborném stavu (24 %) a je zde vidět péče o ně. Další by si zasloužily více pozornosti. Z celkového množství staveb je 20 % ve špatném stavu. I z práce se dá lehce usuzovat vztah obcí a obyvatel ke svému okolí. Pokud se najde obec, která investuje svoje peníze do rekonstrukce památek tohoto charakteru, je patrné, že si cení svého okolí jako celku a zároveň tím podporuje kulturu a odkaz svých obyvatel.

Eventuální rozšíření této práce může spočívat v detailnějším rozboru funkcí staveb přímo na tomto území. Další možností by bylo porovnání s jinými ORP z jiných částí České republiky. Výsledek by tak mohl ukázat vztah jednotlivých částí ČR k této problematice. Následně by práce mohla být rozšířena i o nové typy sakrální architektury či o kvazi-náboženské symboly, kterých se minimálně na tomto území nachází poměrně velké množství.

Seznam použité literatury

ANDERLE, K., DOSTÁL, J., PAVLÍČEK, S., TUČEK, V. (2001): Chotěboř. Vydavatelství město Chotěboř, Chotěboř, 118 s.

BOHÁČ, Z. (1995): Poutní místa v Čechách. Debora, Praha, 286 s.

BRUSINSKÝ, V. (1999): Co jsou boží muka. In Sborník pro výzkum kamenných křížů. Výběr přednášek ze setkání společnosti v letech 1984 – 1998, s. 24 – 26.

DAVID, P., SOUKUP, V. (2002): 777 kostelů, klášterů a kapli České republiky. Kartografie, Praha, 308 s.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P. (2006): Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny. AOPK ČR, Brno, 580 s.

FIEDLER, J. (1992): Židovské památky v Čechách a na Moravě. Sefer, Praha, 200 s.

HÁJEK, P. (2009): Zděná boží muka v jižních Čechách. NPÚ, České Budějovice, 243 s.

HÁJEK, T., BUKÁČKOVÁ, I. (2006): Příběhy drobných památek. 2. vydání, Studio JB, 142 s.

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M. (2013): Sacred Structures in the Landscape: The Case of Rural Czechia. Scottish Geographical Journal, roč. 129 č. 2, s. 100 – 121.

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., SMRŽOVÁ, K. (2009): Changes in the geographical distribution of religious heterogeneity in Chzechia during the transformation period. Acta Universitatis Carolinae, s. 31 – 47.

CHODURA, R. (1999): Malý slovník pojmů sakrální architektury. Teologická fakulta Jihočeské univerzity. České Budějovice, 60 s.

KAJÍNEK, K., NĚMEC, K., SMRČEK, O. (1981): Chotěboř, stručné dějiny města. Nakladatelství Kruh, Hradec Králové, 156 s.

KOLEKTIV AUTORŮ (2001): Kamenné kříže Čech a Moravy. 2. dopl. vyd., Argo, Praha, 475 s.

KOLEKTIV AUTORŮ (2006): Kaplička na návsi, křížek v polích - almanach z konference "Místní komunita a drobné památky". Občanské sdružení Drobné památky severních Čech, Česká Lípa 13.-14.5.2006. 144 s.

- KADLEČEK, J. (2008): Z historie městyse Uhelná Příbram – Domy a jejich majitelé od dávných časů do roku 2007. Městys Uhelná Příbram, 346 s.
- KLVAČ, P., MUSIL, O. (2003): Paměti křížů a božích muk a kapliček. Veronica, roč. 17, č. 5, s. 17-20.
- KRAJ VYSOČINA (2011): Sakrální stavby, drobná sakrální architektura. Krajský úřad kraje Vysočina, 13 s.
- KUČA, K. (2001): České, moravské a slezské zvonice. Libri, Praha, 379 s.
- MARTINKA, L. (2012): Habry, Uhelná Příbram, Vilémov - kresby historické architektury. Martin Lukášek, 30 s.
- NIEMOJEWSKI, A. (1909): Dějiny kříže. Volná myšlenka. Praha, 54 s.
- NUSEK, J. (2003): "kapličky" pod Blaníkem - tradice a nová perspektiva. Veronica, roč. 17. č. 5, s. 15-16.
- PALOUŠOVÁ, Z. (2009): Kamenná boží muka v jižních Čechách a přilehlé Moravě. NPÚ, České Budějovice, 304 s.
- PLÍHAL, V. (2010/2011): Drobné sakrální objekty v krajině mikroregionu Olešnicko. Bakalářská práce. Ústav zahradní a krajinářské architektury lesnické a dřevařské fakulty. Mendlova univerzita, Brno, 61 s.
- STRNADOVÁ, K. (2012): Boží muka v Plzni jako symbol lidského bytí. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta, katedra historie. Západočeská univerzita, Plzeň, 64 s.
- ŠTĚDRÁ, E. (2004): Vilémov. Obec Vilémov, 115 s.
- VALENČÍK, M. (2006): Ohrožené památky: kostely, kaple a kapličky v ČR 1. Vydání. Nakladatelství Miloš uhlíř – BASET, Praha, 296 s.
- VAVERKA, J. A KOL. (2001): Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice. Karmelitánské nakladatelství, Praha, 424 s.
- VOKÁLOVÁ, M. (2008): Drobné sakrální památky, jejich obnova a funkce v současné české krajině. Bakalářská práce. Katedra environmentálních studií, Masarykova univerzita, Brno, 76 s.

Seznam internetových zdrojů

ČAPEK, F. (1998): Dějiny Zemí koruny České v datech

http://fk.mysteria.cz/zajimavosti/dejiny_zemi_c_koruny.pdf

(11.3.2014)

ČESKÝ LID (1931): XXXI.

<http://tyfoza.no-ip.com/ceskylid/html/knihy/ceskylid31/index.htm>

(31.3.2014)

ČSÚ (2004): Náboženské vyznání obyvatelstva

<https://www.czso.cz/csu/czso/57004fa0dc>

(23.2.2015)

ČSÚ (2011): Podíl věřících hlásajících se k církvi, náboženské společnosti

https://www.czso.cz/documents/10180/20534544/verici1.jpg/f512a8d9-86b0-4ed6-8a7556d07cc6069e?t=1418274773596&redirect=https%3A%2F%2Fwww.czso.cz%2Fcsu%2Ffxj%2Fdomov%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dv%25C4%259B%25C5%2599%25C3%25ADc%25C3%25AD%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fportal%252Flayout%253Fp_1_id%253D13217%2526p_v_1_s_g_id%253D0%26_3_y%3D0%26_3_x%3D0

(23.2.2015)

ČSÚ (2013): Údaje o obcích s rozšířenou působností za rok 2013

https://www.czso.cz/csu/xj/udaje_o_obcich_s_rozsirenou_pusobnosti_za_rok_2013

(25.6.2014)

ČSÚ (2014): Počet obyvatel v obcích k 1.1.2014

<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>

(26.6.2014)

HUPKOVÁ, M. (2013): Věřící a nevěřící v prostoru Česka: územní rozložení náboženských charakteristik.

http://www.religion-landscape.cz/images/pdf/Hupkova_nabozenstvi_v_prostoru.pdf

(23.2.2015)

NĚMEC, V., HALADOVÁ, A. (2010): Josefínské reformy církve v Čechách a Rakousku
<http://www.dejepis.com/ucebnice/josefinske-reformy-cirkve-v-cechach-a-rakousku/>
(11.3.2014)

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ M. (2011): Sakrální objekty v krajině jako nedílná součást českého venkova
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485631>
(23.4.2014)

KATEGORIE SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ (2005)
<http://www.dalnice-silnice.cz/parametry.htm>
(27.5.2014)

ÚAP (2012): Územně analytické podklady
<http://www.chotebor.cz/uzemne-analyticke-podklady-orp-chotebor/ds-1106/p1=3785>
(19.12.2013)

UIR (2013): Územně identifikační registr ČR
<http://www.uir.cz/orp/931/Chotebor>
(19.12.2013)

Seznam příloh

v textu:

tabulka č. 1: Metodologicko-časový harmonogram bakalářské práce, s. 18.

tabulka č. 2: Struktura dat v geodatabázi, s. 20.

tabulka č. 3: Množství sidel ve zkoumaném území v závislosti na počtu obyvatel, s. 26.

tabulka č. 4: Počet obyvatel a rozloha jednotlivých ORP v kraji Vysočina, s. 28.

tabulka č. 5: Soupis výsledků práce, s. 39.

graf č. 1: Období konstrukce drobné sakrální architektury v ORP Chotěboř od 18. Století, s. 31.

mapa č. 1: ORP Chotěboř, s. 25.

mapa č. 2: Velikostní struktura obcí, s. 27.

mapa č. 3: Hustota zalidnění v ORP Chotěboř, s. 29.

mapa č. 4: Rozmístění staveb v kontextu intravilán vs. extravilán, s. 32.

mapa č. 5 : Rozmístění staveb ve vztahu k silniční síti, s. 35.

mapa č. 6: Výsledná mapa: Drobné sakrální stavby na území ORP Chotěboř k roku 2014, s. 38.

v přílohách:

obrázek č. 1: Zděná boží muka, s. 46.

obrázek č. 2: Kamenná boží muka – pilířková, sloupková, s. 47.

tabulka č. 6: Příklad pomocné tabulky při sběru dat, s. 47.

tabulka č. 7: Atributová tabulka, s. 49.

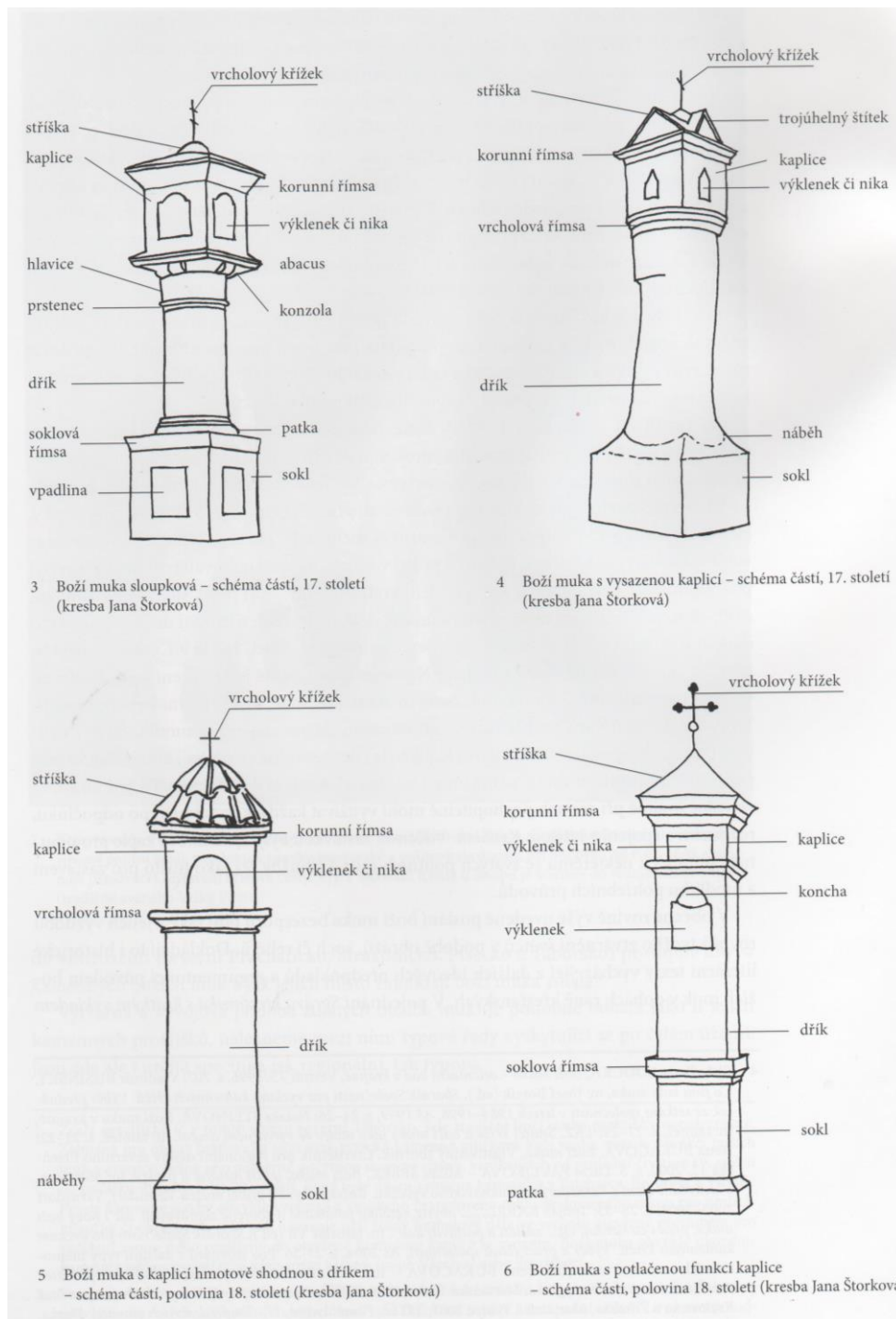
tabulka č. 8: Soupis drobných sakrálních staveb, s. 55.

mapa č. 7: Podíl věřících hlásajících se k církvi, náboženské společnosti, s. 48.

mapa č. 8: Porovnání hustoty zalidnění a hustoty drobné sakrální architektury, s. 48.

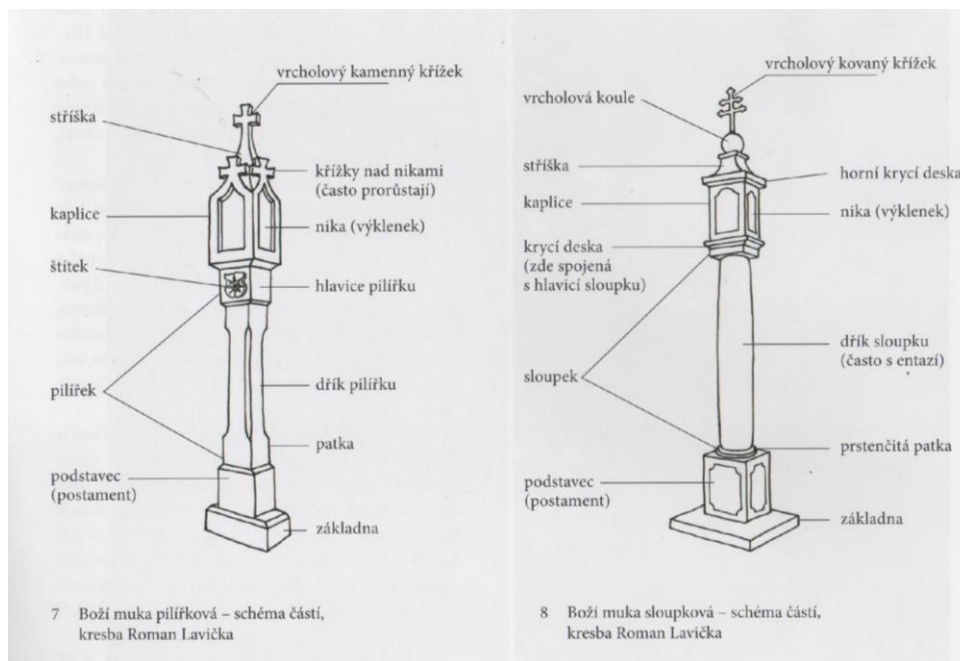
Přílohy

obrázek č. 1: Zděná boží muka

Zdroj: Hájek, P. (2009)

obrázek č. 2: Kamenná boží muka - pilířková a sloupková

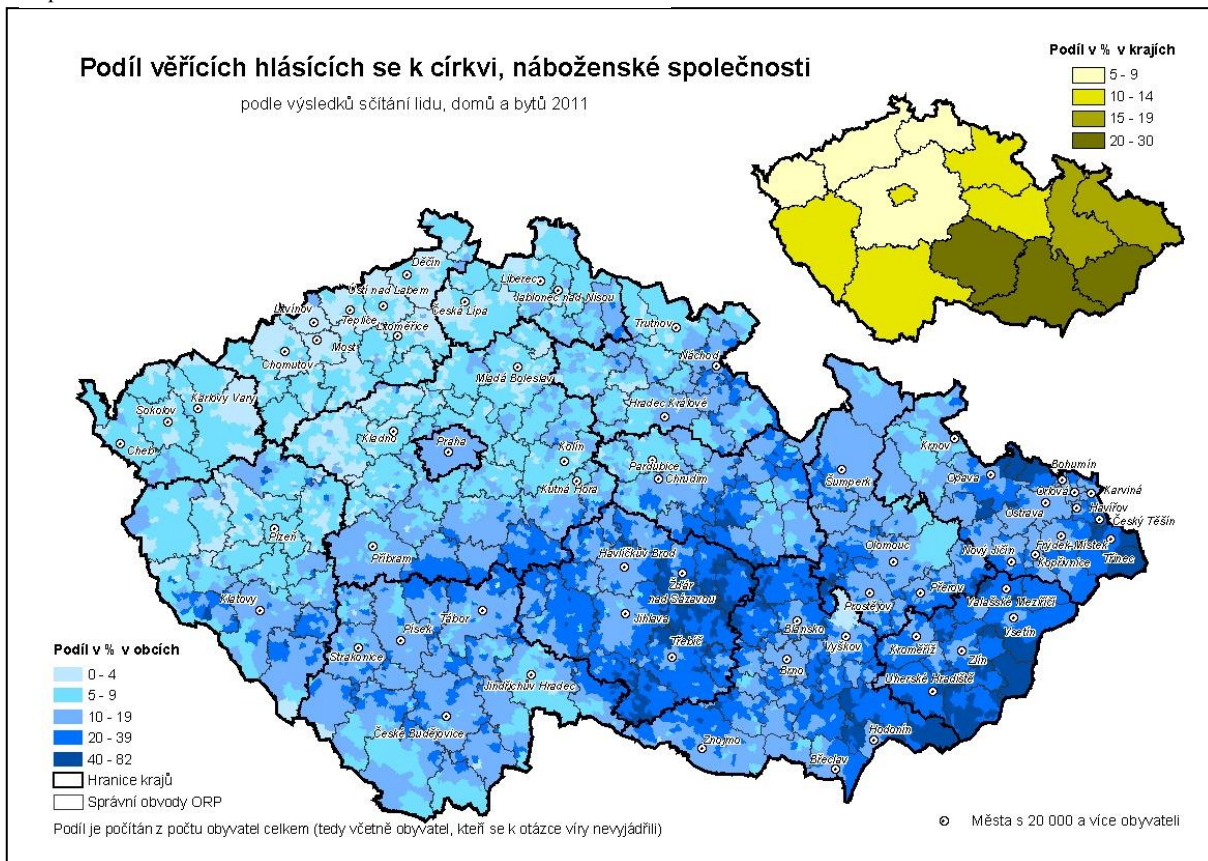
Zdroj: Paloušová, Z. (2009)

tabulka č. 6: Příklad pomocné tabulky při sběru dat

NAME	KR_1_BA
POSITION	5 539 975 512 269
LOCATION	Bárovice
DATE	3.1.2014 13:51
X	553997
Y	5512269
NADM_VYSKA	617 m
POSITION	N49.76047 E15.74973
FOTO	FOTO\KR_1_BA.JPG
TYP	Kříž
STAV	Dobry
NAPIS	Pochválen buď Pán Ježíš Kristus
ROK_VZNIKU	1986
MATERIAL	Litina, pískovec

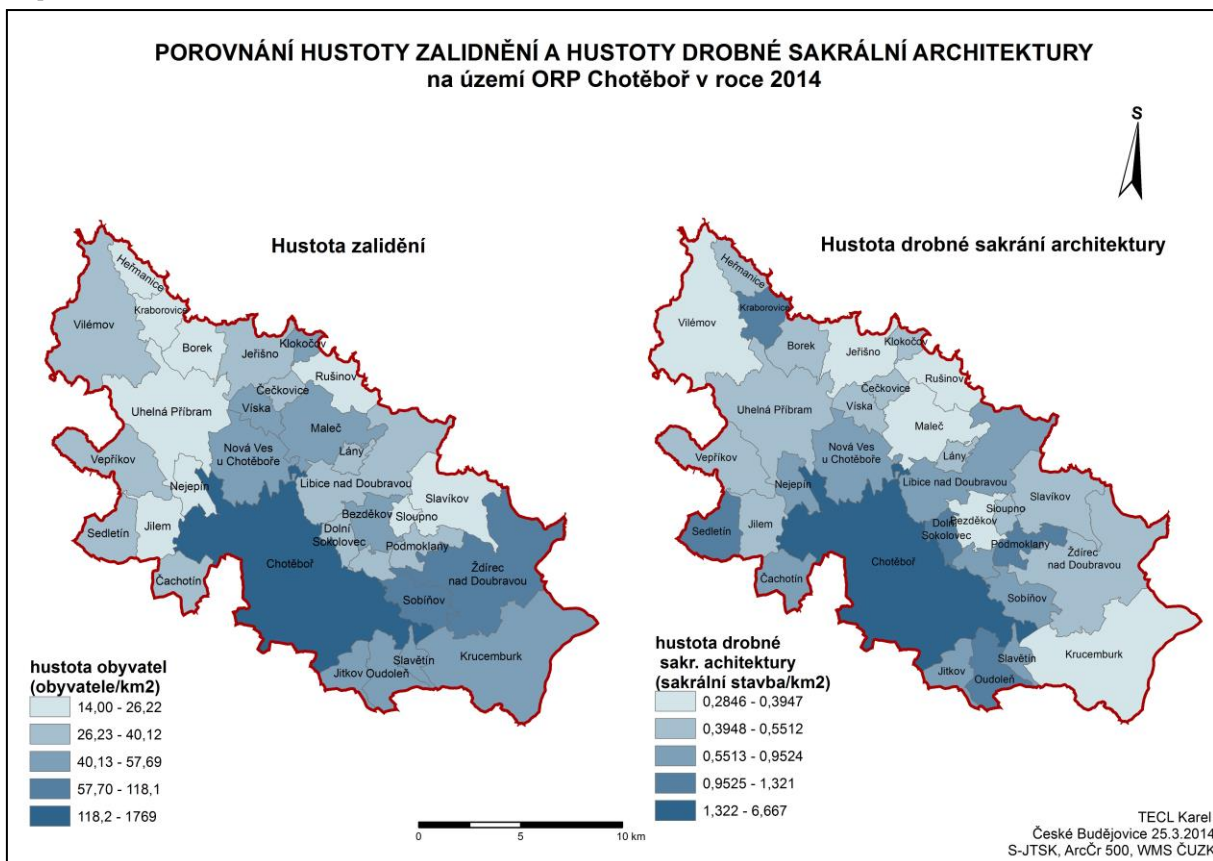
Zdroj: autor

mapa č. 7

Zdroj: ČSU(2011)

mapa č. 8

tabulka 7: atributová tabulka

pamatka	ICOB	NazOB	COBceKod	COBce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_1_BA	569020	Libice nad Doubravou	51381	Barovice	617 m	kriz	dobry	1986	litina, piskovec	553997	5512269
KR_1_BEN	569780	Zdirec nad Doubravou	195618	Benatky	612 m	kriz	dobry	1835	litina, piskovec	561008	5506623
KR_2_BEN	569780	Zdirec nad Doubravou	195618	Benatky	618 m	kriz	dobry		litina, kamen	560981	5505992
KR_1_BE	548430	Bezdekov	3638	Bezdekov	432 m	kriz	dobry	1886	litina, zdivo	552663	5509204
KR_1_BEZ	569160	Nova Ves u Chotebore	0	Bezlejov	395 m	kriz	spatny	1821	kamen, zezezo	548130	5511348
KR_2_BE	569160	Nova Ves u Chotebore	0	Bezlejov	411 m	kriz	vyborny		zula	548763	5510831
KR_1_BI	568759	Chotebor	52876	Bilek	539 m	kriz	dobry		piskovec	552256	5505882
KR_2_BI	568759	Chotebor	52876	Bilek	550 m	kriz	dobry		zezezo	553431	5506172
KR_1_BOR	568465	Borek	7544	Borek	429 m	kriz	dobry		litina, piskovec	542325	5515741
KR_2_BOR	568465	Borek	7544	Borek	408 m	kriz	dobry		kamen	541559	5516225
KR_1_BUC	548596	Hermanice	181919	Bucovice	336 m	kriz	dobry	1897	litina, piskovec	538667	5520610
KR_1_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	567 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	544111	5520610
KR_2_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	585 m	kriz	dobry	1891	litina, piskovec	543865	5506377
KR_3_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	582 m	kriz	dobry		litina, kamen	543632	5505856
KR_4_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	566 m	kriz	spatny		litina, piskovec	543416	5505101
KR_5_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	561 m	kriz	dobry		litina, piskovec	543589	5504642
KR_6_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	553 m	kriz	dobry		litina, piskovec	544348	5504588
KR_7_CACH	568490	Cachotin	018180	Cachotin	553 m	kriz	dobry		litina, piskovec	544700	5504635
KR_1_CEC	548375	Ceckovice	58530	Ceckovice	401 m	kriz	dobry		drevo	547430	5514891
KR_1_DAL	569712	Vilemov	72168	Dalceice	432 m	kriz	dobry	1905	litina, piskovec	540451	5514997
KR_1_DOB	568759	Chotebor	123048	Dobkov	558 m	kriz	dobry		litina, zdivo	548972	5505252
KR_2_DOB	568759	Chotebor	123048	Dobkov	556 m	kriz	dobry		zezezo, kamen	548604	5505564
KR_1_DOLHO	569089	Malec	90611	Dolni Lhotka	433 m	kriz	spatny		piskovec	548671	5514382
KR_1_DOLV	569488	Slavikov	150126	Dolni Vesec	622 m	kriz	dobry	1886	litina, piskovec	554922	5510414
KR_1_HAJ	568759	Chotebor	0	Hajek	579 m	kriz	spatny		zdivo, zezezo	551398	5502413
KR_1_HER	548596	Hermanice	181927	Hermanice	353 m	kriz	dobry		zdivo, litina	539320	5519297
KR_1_HLU	568945	Krucemburk	39543	Hluboka	576 m	kriz	spatny		zdivo, litina	561665	5501377
KR_2_HLU	568945	Krucemburk	39543	Hluboka	593 m	kriz	dobry		litina, piskovec	561779	5501330
KR_1_HOSO	548448	Dolni Sokolovec	82716	Horni Sokolovec	450 m	kriz	dobry		litina, piskovec	550615	5507974
KR_1_HORV	569488	Slavikov	150134	Horni Vestec	647 m	kriz	vyborny		zula, litina	555011	5510900
PO_1_HOS	569402	Rusinov	409570	Hostetinky	565 m	pomnik	dobry		kamen, zdivo, drevo	550680	5515363
KR_1_HRA	569089	Malec	90638	Hranice	402 m	kriz	dobry	1864	litina, piskovec	549540	5512628
KA_1_HUD	548634	Podmoklany	44369	Hudec	535 m	kaple	dobry	1934	zdivo, plech	556550	5508692
KR_1_HUD	548634	Podmoklany	44369	Hudec	541 m	kriz	dobry	1884	litina, piskovec	556593	5508647
KR_2_HUD	548634	Podmoklany	44369	Hudec	572 m	kriz	dobry	1995	litina, piskovec	556744	5508974

pamatka	ICOB	NazOB	CObceKod	CObce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_1_HUR	569020	Libice nad Doubravou		Hurka	503 m	kriz	vyborny		zelezo	549496	5509964
KR_1_CHL	569020	Libice nad Doubravou	51390	Chloumek	652 m	kriz	dobry	2002	litina, piskovec	553523	5513864
KR_2_CHL	569020	Libice nad Doubravou	51390	Chloumek	626 m	kriz	vyborny	2002	piskovec	553253	5513996
BO_1_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	527 m	bozi muka	spatny		zdivo	547526	5507766
KA_1_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	469 m	kaple	vyborny		zdivo	547411	5507257
KR_1_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	544 m	kriz	dobry		litina, kamen	549291	5507363
KR_2_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	517 m	kriz	vyborny		zelezo, piskovec	548995	5507798
KR_3_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	493 m	kriz	spatny		litina, zdivo	547418	5508487
KR_4_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	493 m	kriz	spatny		kamen (dlazdice)	547420	5508507
KR_5_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	507 m	kriz	vyborny		drevo	548072	5508661
KR_6_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	504 m	kriz	spatny	1872	zelezo, kamen	548524	5508362
KR_7_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	490 m	kriz	spatny		piskovec	548952	5508449
KR_9_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	532 m	kriz	dobry		zelezo, piskovec	548270	5507260
PO_1_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	503 m	pomnik	dobry		piskovec, zdivo	548489	5508366
PO_2_CH	568759	Chotebor	409502	Chotebor	546 m	pomnik	spatny		piskovec, zdivo	549056	5506964
KR_1_JAK	569712	Vilemov	181943	Jakubovice	418 m	kriz	dobry		litina, piskovec	537359	5515094
KR_1_JAR	569640	Uhelna Pribram	172731	Jarov	514 m	kriz	dobry		litina, piskovec	541724	5511649
KR_1_JEN	569089	Malec	90646	Jenikovec	412 m	kriz	dobry		litina, piskovec	549888	5513039
KR_1_JER	568805	Jerisno	58556	Jerisno	378 m	kriz	spatny		litina, piskovec	546112	5515701
KR_1_JLM	548413	Jilem	146846	Jilem	493 m	kriz	dobry	1852	litina, zdivo	542410	5506869
KR_3_JLM	548413	Jilem	146846	Jilem	569 m	pomnik	dobry		zdivo	542112	5506703
KR_4_JLM	548413	Jilem	146846	Jilem	575 m	kriz	spatny		piskovec	542339	5506589
KA_1_JIT	546216	Jitkov	117064	Jitkov	546 m	kaple	dobry		zdivo, drevo	552481	5501446
KR_1_JIT	546216	Jitkov	117064	Jitkov	545 m	kriz	dobry		piskovec	552979	5500982
KR_2_JIT	546216	Jitkov	117064	Jitkov	545 m	kriz	dobry		drevo, plec	552479	5501449
KR_3_JIT	546216	Jitkov	117064	Jitkov	547 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	552502	5501546
KR_4_JIT	546216	Jitkov	117064	Jitkov	548 m	kriz	dobry		litina, piskovec	552540	5501521
KR_1_KLAD	569020	Libice nad Doubravou	3646	Kladruby	500 m	kriz	dobry	2002	zelezo, piskovec	553626	5510433
KR_1_KLO	568856	Klokocov	66478	Klokocov	555 m	kriz	dobry	1908	piskovec	548543	5516768
KR_1_KL	568759	Chotebor	102687	Klouzovi	521 m	kriz	spatny		drevo	544848	5509610
KR_2_KL	568759	Chotebor	102687	Klouzovi	523 m	kriz	spatny		litina, piskovec	544598	5509624
KR_3_KL	568759	Chotebor	102687	Klouzovi	507 m	kriz	vyborny	1844	piskovec	544913	5509293
KR_1_KOH	569780	Zdirec nad Doubravou	195626	Kohoutov	588 m	kriz	dobry		piskovec	559655	5505932
KR_1_KRA	548618	Kraborovice	72184	Kraborovice	398 m	kriz	dobry		litina, piskovec	541169	5516603
KR_1_KRU	568945	Krucemburk	76627	Krucemburk	591 m	kriz	dobry		litina, piskovec	560832	5505042
KR_2_KRU	568945	Krucemburk	76627	Krucemburk	630 m	kriz	vyborny	1778	drevo	561673	5504658
KR_3_KRU	568945	Krucemburk	76627	Krucemburk	579 m	kriz	spatny		zelezo, piskovec	562064	5503977

pamatka	ICOB	NazOB	CObceKod	CObce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_4_KRU	568945	Krucemburk	76627	Krucemburk	561 m	kriz	dobry	1945	zelezo, piskovec	560625	5504519
PO_1_KRU	568945	Krucemburk	76627	Krucemburk	585 m	pomnik	dobry	poc. 18. stol	piskovec	561505	5504368
KR_1_KRE	569020	Libice nad Doubravou	51403	Kremenice	620 m	kriz	vyborny	1918	piskovec	555180	5513629
KR_1_LA	548481	Lany	82724	Lany	463 m	kriz	dobry	1897	piskovec	551339	5512080
KR_1_LHU	569020	Libice nad Doubravou	82732	Lhuta	450 m	kriz	dobry	1905	litina, piskovec	552377	5511584
KR_2_LHU	569020	Libice nad Doubravou	82732	Lhuta	485 m	kriz	spatny	1867	litina, piskovec	552946	5511921
KR_1_LI	569020	Libice nad Doubravou	82741	Libice nad Doubravou	417 m	kriz	dobry		litina, piskovec	551397	5510831
KR_2_LIB	569020	Libice nad Doubravou	82741	Libice nad Doubravou	431 m	kriz	dobry	1866	litina, piskovec	549597	5511295
KR_3_LIB	569020	Libice nad Doubravou	82741	Libice nad Doubravou	424 m	kriz	dobry			550826	5509868
PO_1_LIB	569020	Libice nad Doubravou	82741	Libice nad Doubravou	367 m	pomnik	vyborny		piskovec	550672	5510492
KR_1_LILHO	569020	Libice nad Doubravou	82759	Libicka Lhotka	430 m	kriz	spatny		drevo	550624	5509538
KR_1_MAL	569089	Malec	90654	Malec	398 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	549068	5513364
KR_1_MI	569674	Veprikov	180033	Miratky	489 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	537884	5510236
KR_1_MO	569402	Rusinov	143693	Modletin	636 m	kriz	dobry	2002	litina, piskovec	551718	5515661
KR_1_NE	569020	Libice nad Doubravou	409545	Nehodovka	636 m	kriz	vyborny	1897	piskovec	552971	5512982
KR_1_NEJ	548197	Nejepin	102695	Nejepin	506 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	543470	5510512
KR_2_NEJEP	548197	Nejepin	102695	Nejepin	516 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	543046	5510753
PO_1_NEJEP	548197	Nejepin	102695	Nejepin	528 m	pomnik	dobry	1730	piskovec	543376	5510284
KA_1_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova Ves u Chotebore	419 m	kaple	dobry		zdivo	546543	5511504
KR_1_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova Ves u Chotebore	418 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	546634	5511640
KR_2_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova Ves u Chotebore	431 m	kriz	spatny		litina, piskovec	546499	5511080
KA_2_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova Ves u Chotebore	420 m	kaple	dobry		zdivo	546507	5511443
KR_3_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova Ves u Chotebore	424 m	kriz	spatny		piskovec	545758	5512214
KR_4_NOVES	569160	Nova Ves u Chotebore	105848	Nova ves u Chotebore	423 m	kriz	dobry		litina, piskovec	546817	5511293
KR_1_NDVU	569160	Nova Ves u Chotebore	105856	Novy Dvur	440 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	545181	5512225
KR_2_NDVU	569160	Nova Ves u Chotebore	105856	Novy Dvur	448 m	kriz	dobry		litina, piskovec	544916	5512067
KR_1_OST	568465	Borek	7552	Ostruzno	368 m	kriz	spatny		litina, piskovec	543495	5517104
KR_2_OST	568465	Borek	7552	Ostruzno	354 m	kriz	dobry		litina, zdivo	543652	5517422
KR_1_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	548 m	kriz	vyborna		litina, piskovec	554501	5501227
KR_2_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	596 m	kriz	spatny		litina, piskovec	553757	5501385
KR_3_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	560 m	kriz	vyborny	1868	litina, piskovec	554460	5501518
KR_4_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	548 m	kriz	vyborny	1843	plech, piskovec	554612	5501151
KR_5_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	600 m	kriz	spatny		litina, kamen	553887	5502923
KR_6_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	601 m	kriz	dobry		litina, kamen	553651	5503168
KR_7_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	607 m	kriz	dobry		piskovec	553374	5502825
KR_8_OU	569224	Oudolen	117072	Oudolen	587 m	kriz	spatny		litina, piskovec	554349	5502869
KA_1_PET	569640	Uhelna Pribram	172740	Petrovice	468 m	kaple	vyborny		zdivo	541259	5513235

pamatka	ICOB	NazOB	CObceKod	CObce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_1_PET	569640	Uhelna Pribram	172740	Petrovice	448 m	kriz	dobry		litina, zdivo	540307	5513738
KR_1_POC	568759	Chotebor	123056	Pocátky	606 m	kriz	dobry		litina, piskovec	549976	5503344
KR_2_POC	568759	Chotebor	123056	Pocátky	568 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	549520	5502628
KR_3_POC	568759	Chotebor	123056	Pocátky	589 m	kriz	dobry		litina, piskovec	550011	5502857
KR_4_POC	568759	Chotebor	123056	Pocátky	579 m	kriz	dobry		piskovec	549615	5503157
KR_5_POC	568759	Chotebor	123056	Pocátky	592 m	kriz	spatny		litina, piskovec	549441	5503572
KR_1_PODH	568805	Jerisno	58564	Podhorice	474 m	kriz	vyborny		zelezo, piskovec	547035	5516376
KR_1_POD	548634	Podmoklany	44385	Podmoklany	471 m	kriz	vyborny	1829	litina, zdivo	555763	5507894
KR_2_POD	548634	Podmoklany	44385	Podmoklany	547 m	kriz	dobry	1709	piskovec	556274	5508293
KR_1_PRE	569089	Malec	90662	Predbor	447 m	kriz	dobry	1889	litina, piskovec	551149	5512678
KR_1_PRI	568759	Chotebor	135984	Prijemky	592 m	kriz	vyborny	1895	piskovec	550816	5504737
KR_2_PRI	568759	Chotebor	135984	Prijemky	596 m	kriz	dobry		litina, piskovec	550901	5504581
KR_3_PRI	568759	Chotebor	135984	Prijemky	599 m	kriz	dobry		piskovec	550900	5504309
KR_1_PUK	569640	Uhelna Pribram	172758	Puksice	431 m	kriz	vyborny	1967	drevo	544053	5513637
KR_2_PUK	569640	Uhelna Pribram	172758	Puksice	443 m	kriz	vyborny	1865	litina, zdivo	543910	5513401
KR_1_RAN	568759	Chotebor	139297	Rankov	491 m	kriz	dobry		litina, piskovec	544664	5506920
KR_2_RAN	568759	Chotebor	139297	Rankov	509 m	kriz	dobry		litina, piskovec	544184	5506879
KR_2_ROV	569488	Slavikov	150151	Rovny	594 m	kriz	dobry		litina, zdivo	557553	5509531
KR_3_RO	569488	Slavikov	150151	Rovny	594 m	kriz	spatny		litina, piskovec	557392	5509224
KR_1_RU	569402	Rusinov	143707	Rusinov	586 m	kriz	dobry		piskovec	549263	5515912
KR_1_SE	548421	Sedletin	146854	Sedletin	516 m	kriz	vyborny		piskovec	540987	5506527
KR_2_SE	548421	Sedletin	146854	Sedletin	571 m	kriz	dobry		litina, piskovec	540614	5506691
KR_3_SE	548421	Sedletin	146854	Sedletin	569 m	kriz	vyborny	2000	zelezo, piskovec	540651	5506378
KR_1_SLAVE	548553	Slavetin	117081	Slavetin	585 m	kriz	dobry		litina, piskovec	555779	5502091
KR_2_SLAVE	548553	Slavetin	117081	Slavetin	598 m	kriz	vyborny	1859	piskovec	555832	5501877
KR_3_SLAVE	548553	Slavetin	117081	Slavetin	605 m	kriz	spatny		litina, piskovec	555696	5501400
KR_1_SLAV	569488	Slavikov	150169	Slavikov	591 m	kriz	dobry		litina, piskovec	555970	5509538
KR_2_SLAV	569488	Slavikov	150169	Slavikov	612 m	kriz	dobry		zelezo, piskovec	556289	5510351
KR_1_SL	548499	Sloupno	3662	Sloupno	472 m	kriz	spatny		litina, piskovec	554133	5509683
KR_1_SOB	569518	Sobinov	152005	Sobinov	573 m	kriz	dobry		piskovec	555448	5505868
KR_2_SOB	569518	Sobinov	152005	Sobinov	536 m	kriz	dobry		piskovec	554663	5505355
KR_3_SOB	569518	Sobinov	152005	Sobinov	535 m	kriz	spatny		litina, piskovec	554588	5505316
KR_4_SOB	569518	Sobinov	152005	Sobinov	563 m	kriz	dobry	1945	zelezo, piskovec	555999	5505676
KR_2_SOK	548448	Dolni Sokolovec	82708	Sokolovec	463 m	kriz	dobry		litina, piskovec	551025	5508418
KR_3_SOK	548448	Dolni Sokolovec	82708	Sokolovec	462 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	551558	5508483
KR_1_SP	569020	Libice nad Doubravou	51411	Spalava	649 m	kriz	dobry	2004	litina, piskovec	552534	5513803
KR_1_STRA	568945	Krucemburk	154636	Stare Ransko	554 m	kriz	vyborny	1832	zelezo	559959	5503696

pamatka	ICOB	NazOB	CObceKod	CObce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_2_STRAN	568945	Krucemburk	154636	Stare Ransko	560 m	kriz	dobry	1870	litina, zdivo	560413	5504194
BO_1_STR	569780	Zdirec nad Doubravou	172570	Struzinec	552 m	bozi muka	dobry	1933	kamen	561458	5509594
KR_1_STR	569780	Zdirec nad Doubravou	172570	Struzinec	589 m	kriz	spatny	1928	piskovec	560297	5508282
KR_1_STRI	568759	Chotebor	158054	Strizov	572 m	kriz	dobry		piskovec	552077	5503058
KR_2_STRI	568759	Chotebor	158054	Strizov	596 m	kriz	spatny		litina, piskovec	553058	5503310
KR_3_STR	568759	Chotebor	158054	Strizov	590 m	kriz	dobry		litina, piskovec	551709	5503269
KR_3_STRI	568759	Chotebor	158054	Strizov	578 m	kriz	dobry		litina, piskovec	552234	5503546
KA_1_STU	569780	Zdirec nad Doubravou	44351	Studene	508 m	kaple	dobry		zdivo	556580	5507772
KR_1_STU	569780	Zdirec nad Doubravou	44351	Studene	511 m	kriz	spatny		litina, piskovec	557010	5507592
KR_2_STU	569780	Zdirec nad Doubravou	44377	Studene	518 m	kriz	dobry	1720	drevo, kamen	557544	5507465
KR_1_SUCH	548481	Lany	0	Sucha	416 m	kriz	vyborny	1889	litina, piskovec	551723	5511143
KR_1_SVIN	568759	Chotebor	160873	Svinny	481 m	kriz	spatny		litina, piskovec	546073	5507143
KR_2_SVIN	568759	Chotebor	160873	Svinny	537 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	545829	5507093
KA_1_ST	548430	Bezdekov	3671	Stepanov	448 m	kaple	dobry		zdivo	553254	5509451
KR_1_STI	569488	Slavikov	158054	Stikov	604 m	kriz	dobry	1919	litina, piskovec	555081	5509310
KR_1_UD	569780	Zdirec nad Doubravou	172588	Udavy	567 m	kriz	dobry		piskovec	559195	5509532
KA_1_UHP	569640	Uhelna Pribram	172766	Uhelna Pribram	489 m	kaple	spatny		zdivo, drevo	542366	5512251
KR_1_UHP	569640	Uhelna Pribram	172766	Uhelna Pribram	493 m	kriz	dobry		litina, piskovec	541915	5513145
KR_2_UHP	569640	Uhelna Pribram	172766	Uhelna Pribram	487 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	542162	5513038
PO_1_UHP	569640	Uhelna Pribram	172766	Uhelna Pribram	463 m	pomnik	dobry		piskovec ...	542227	5512564
KR_1_UHR	548618	Kraborovice	72192	Uhrov	389 m	kriz	dobry		litina, piskovec	541403	5517826
KR_2_UHR	548618	Kraborovice	72192	Uhrov	383 m	kriz	spatny		drevo	540781	5516614
PO_1_UHR	548618	Kraborovice	72192	Uhrov	398 m	pomnik	spatny		piskovec, zdivo	540778	5517196
PO_2_UHR	548618	Kraborovice	72192	Uhrov	397 m	pomnik	dobry		kamen, zdivo, pisk.	540895	5517580
PO_3_UHR	548618	Kraborovice	72192	Uhrov	389 m	pomnik	dobry		piskovec	540551	5517668
KR_1_VEP	569674	Veprikov	180041	Veprikov	521 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	540620	5510726
KR_2_VEP	569674	Veprikov	180041	Veprikov	499 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	540980	5509951
KR_3_VEP	569674	Veprikov	180041	Veprikov	506 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	541159	5510368
KR_4_VEP	569674	Veprikov	180041	Veprikov	514 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	541604	5510265
KR_5_VEP	569674	Veprikov	180041	Veprikov	497 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	540706	5510103
KR_1_VES	548421	Sedletin	146862	Vesela	576 m	kriz	vyborny	1905	litina, piskovec	540326	5506046
KR_2_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	585 m	kriz	dobry		piskovec	540376	5505789
KR_3_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	575 m	kriz	vyborny	1846	litina, piskovec	540273	5506194
KR_4_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	575 m	kriz	dobry		litina, piskovec	540172	5506391
KR_5_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	576 m	kriz	dobry		piskovec	539833	5506356
KR_6_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	507 m	kriz	vyborny		litina, piskovec	538012	5506601
KR_7_VE	548421	Sedletin	146862	Vesela	585 m	kriz	dobry		piskovec, plech	539905	5506514

pamatka	ICOB	NazOB	COBceKod	COBce	NADM_VYSKA	TYP	STAV	ROK	MATERIAL	X	Y
KR_1_VESLHO	568805	Jerisno	58572	Vestecka Lhotka	382 m	kriz	dobry		litina, piskovec	545057	5516081
KR_1_VIL	569712	Vilemov	181978	Vilemov	355 m	kriz	dobry		zelezo, zdivo	538566	5518235
KR_2_VIL	569712	Vilemov	181978	Vilemov	371 m	kriz	dobry		zelezo, zdivo	537426	5517478
KR_3_VIL	569712	Vilemov	181978	Vilemov	346 m	kriz	dobry		litina, piskovec	538168	5517412
OB_1_VIL	569712	Vilemov	181978	Vilemov	353 m	obraz	spatny		drevo	537835	5517719
KR_1_VI	573582	Viska	105864	Viska	383 m	kriz	vyborny	1824	mramor	547237	5513331
KR_2_VI	573582	Viska	105864	Viska	404 m	kriz	vyborny		drevo	546559	5513435
KR_1_ZAL	569488	Slavikov	409596	Zalesi	579 m	kriz	dobry		zelezo, kamen	556603	5509402
KR_1_ZD	569712	Vilemov	181986	Zdanice	406 m	kriz	dobry		litina, zdivo	539862	5515884
KR_1_ZDI	569780	Zdirec nad Doubravou	195642	Zdirec nad Doubravou	555 m	kriz	vyborny	1869	piskovec	558899	5505105
KR_2_ZDI	569780	Zdirec nad Doubravou	195642	Zdirec nad Doubravou	558 m	kriz	dobry		zula	558774	5505493
KR_3_ZDI	569780	Zdirec nad Doubravou	195642	Zdirec nad Doubravou	552 m	kriz	dobry		piskovec	559174	5505197
KR_5_ZDI	569780	Zdirec nad Doubravou	195642	Zdirec nad Doubravou	545 m	kriz	dobry	1945	zelezo, piskovec	557394	5505407

Pozn.: ICOB – identifikační číslo obce, NazOB – název obce, COBceKod – identifikační číslo části obce, COBce – název části obce, NADM_VYSKA – nadmořská výška, X,Y – zeměpisné souřadnice

Zdroj: autor

tabulka 8: Soupis drobných sakrálních staveb

pořadí	lokace	stáří (rok)	stav	materiál	nápis	fotografie
1	Barovice	1986	dobrý	litina, pískovec	Pochválen buď Pan Ježíš Kristus. Ke cti a chvále Boží věnovali občané Barovičtí. L. P. 1896	
2	Benátky	1835	dobrý	litina, pískovec		
3	Benátky		dobrý	litina, kámen		
4	Bezděkov	1886	dobrý	litina, zdivo	Ke cti a chvále Boží věnovali L.P. 1886 od obce Bezděkovské	

5	Bezlejev	1821	špatný	kamen, železo		
6	Bezlejev		výborný	žula	vděčné upomínce na Ludvika Svobodného pana Dobřezenského z Dobřezenic nar. 31.ledna 1844 †21.kvetna 1898.	
7	Bílek		dobrý	pískovec		
8	Bílek		dobrý	železo		

9	Borek		dobrý	litina, pískovec		
10	Borek		dobrý	kámen		
11	Bučovice	1897	dobrý	litina, pískovec	ke cti a chvále boží věnováno občany Bučovickými L.P. 1897	
12	Čachotín		Výborný	litina, pískovec		
13	Čachotín	1891	dobrý	litina, pískovec	Všem lidem uloženo je zemřítí. I potom bude soud.	

14	Čachotín		dobrý	litina, kámen	Chvála tobě Kriste	
15	Čachotín		špatný	litina, pískovec	... chvalte Boha, vše co na zemi... Boha. Země velet Boha, Chval a oslavuj ho na věky	
16	Čachotín		dobrý	litina, pískovec	Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste unaveni já vás spasím.	
17	Čachotín		dobrý	litina, pískovec	Skláním se k Tobě, Pane Ježíši Kriste, neboť křížem svým svět si vykoupil.	
18	Čachotín		dobrý	litina, pískovec	Chvalte si mne a dodej spásy. Já jsem Bůh a jiného již není.	

19	Čečkovice		dobrý	dřevo		
20	Dálčice	1905	dobrý	litina, pískovec	pochválen buď Pán Ježíš Kristus L. P. 1905	
21	Dobkov		dobrý	litina, zdivo		
22	Dobkov		dobrý	železo, kámen		
23	Dolní Lhotka		špatný	pískovec		

24	Dolní Vesec	1886	dobrý	litina, pískovec	Pozastav se kolemjdoucí a rozjímej čas budoucí, co jsi byl, co budeš věčnosti neujdeš	
25	Hájek		špatný	zdiwo, železo	pochválen buď Pán Ježíš Kristus	
26	Heřmanice		dobrý	zdiwo, litina	kříž je naše spása a vítězství	
27	Hluboká		špatný	zdiwo, litina	Bůh všeho počátek všemu konec velí, On řídí světa běh i Tvůj život celý!	

28	Hluboká		dobrý	litina, pískovec		
29	Horní Sokolovec		dobrý	litina, pískovec		
30	Horní Vestec		výborný	zula, litina	Pozastav se kolemjdoucí a rozjímej čas budoucí, co jsi byl, co budeš věčnosti neujdeš	
31	Hostětínky		dobrý	kamen, zdivo, dřevo	Sv. Anežka Česká 12.11.1282	

32	Hranice	1864	dobrý	litina, pískovec		
33	Hudeč	1934	dobrý	zdivo, plech	L.P. 1934 Postaveno ke cti a Chvále Boží	
34	Hudeč	1884	dobrý	litina, pískovec	Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne Matouš 1624	
35	Hudeč	1995	dobrý	litina, pískovec	Bože chraň nás v	
36	Hůrka		výborný	železo		

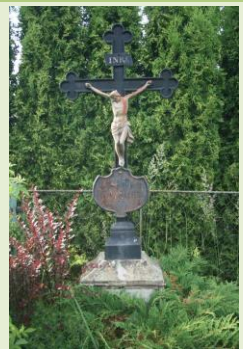
37	Chloumek	2002	dobrý	litina, pískovec	Bože žehnej naší obci	
38	Chloumek	2002	výborný	pískovec		
39	Chotěboř		Špatný	zdivo		
40	Chotěboř		výborný	zdivo		
41	Chotěboř		dobrý	litina, kámen		

42	Chotěboř		výborný	železo, pískovec	pochválen buď Pán Ježíš Kristus	
43	Chotěboř		špatný	litina, zdivo		
44	Chotěboř		špatný	kamen (dlaždice)	Všem kteří trpěli a umřeli za naší svobodnou vlast na památku 1938 - 1945 budiž nám výstrahou	
45	Chotěboř		výborný	dřevo		
46	Chotěboř	1872	špatný	železo, kamen		

47	Chotěboř		špatný	pískovec		
48	Chotěboř		dobrý	železo, pískovec		
49	Chotěboř		dobrý	pískovec, zdivo		
50	Chotěboř		špatný	pískovec, zdivo		
51	Jakubovice		dobrý	litina, pískovec		

52	Jarošov		dobrý	litina, pískovec		
53	Jeníkovec		dobrý	litina, pískovec		
54	Jeřišno		špatný	litina, pískovec		
55	Jilem	1852	dobrý	litina, zdiwo	Obetowali piskacowi manzele ke cti a chwale Bozi	
56	Jilem		dobrý	zdiwo	cest padlím spoluobčanům z první světové války	

57	Jilem		špatný	pískovec		
58	Jitkov		dobrý	zdivo, dřevo		
59	Jitkov		dobrý	pískovec		
60	Jitkov		dobrý	dřevo, plec		
61	Jitkov		výborný	litina, pískovec	chvála Kristu	

62	Jitkov		dobrý	litina, pískovec		
63	Kladruby	2002	dobrý	železo, pískovec	Bože, žehnej naší obci 2012, Pochválen buď Ježíš Kristus	
64	Klokočov	1908	dobrý	pískovec	Pochválen buď, Ježíš Kristus	
65	Klouzovy		špatný	dřevo		
66	Klouzovy		špatný	litina, pískovec	Pochválen buď, Ježíš Kristus	

67	Klouzovy	1844	výborný	pískovec		
68	Kohoutov		dobrý	pískovec		
69	Kraborovice		dobrý	litina, pískovec		
70	Krucemburk		dobrý	litina, pískovec		
71	Krucemburk	1778	výborný	dřevo		

72	Krucemburk		špatný	železo, pískovec		
73	Krucemburk	1945	dobrý	železo, pískovec	zde padli za vlast s. v. 1945 Frant. A Jan Janu z Hlinneho.	
74	Krucemburk	poč. 18. stol	dobrý	pískovec		
75	Křemenice	1918	výborný	pískovec	Pane zůstaň s námi již se připozdívá a den ku sklonku se přiblížil. Postaveno od osadníku Křemenických	
76	Lány	1897	dobrý	pískovec	Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Chraň nás Bože, z nebes dálky, od pohromy a války. Občane Lánští, Leta Pane 1897	

77	Lhůta	1905	dobrý	litina, pískovec	chvála Kristu	
78	Lhůta	1867	špatný	litina, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
79	Libice nad Doubravou		dobrý	litina, pískovec		
80	Libice nad Doubravou	1866	dobrý	litina, pískovec		
81	Libice nad Doubravou		dobrý			

82	Libice nad Doubravou		výborný	pískovec	In Ipso DIVI Ioannis nepoMVCenI CanonIsatIonIs anno posIta est	
83	Libická Lhotka		špatný	dřevo		
84	Maleč		výborný	liténa, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
85	Miřátky		výborný	liténa, pískovec	chvála Kristu	
86	Modletín	2002	dobrý	liténa, pískovec	Bože žehnej naší obci	

87	Nehodovka	1897	výborný	pískovec	Pochválen buď Pán Ježíš Kristus Tento kříž jest ke cti a slávě Boží postaven Nákladem Františka Marka	
88	Nejepín		výborný	lítna, pískovec	Pochválen pán Ježíš Kristus	
89	Nejepín		výborný	lítna, pískovec	Pochválen pán Ježíš Kristus	
90	Nejepín	1730	dobrý	pískovec		
91	Nová Ves u Chotěboře		dobrý	zdívno		

92	Nová Ves u Chotěboře		výborný	litina, pískovec		
93	Nová Ves u Chotěboře		špatný	litina, pískovec		
94	Nová Ves u Chotěboře		dobrý	zdívko		
95	Nová Ves u Chotěboře		špatný	pískovec		
96	Nová Ves u Chotěboře		dobrý	litina, pískovec		

97	Novy Dvůr		výborný	litina, pískovec		
98	Novy Dvůr		dobrý	litina, pískovec		
99	Ostružno		špatný	litina, pískovec	Pochválen pán Ježíš Kristus	
100	Ostružno		dobrý	litina, zdivo	Pane zůstaň s námi neb se připozdívá	
101	Oudoleň		výborný	litina, pískovec	Chvala Kristu	

102	Oudoleň		špatný	litina, pískovec		
103	Oudoleň	1868	výborný	litina, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
104	Oudoleň	1843	výborný	plech, pískovec		
105	Oudoleň		špatný	litina, kamen		
106	Oudoleň		dobrý	litina, kamen		

107	Oudoleň		dobrý	pískovec		
108	Oudoleň		špatný	litina, pískovec		
109	Petrovice		výborný	zdiwo		
110	Petrovice		dobrý	litina, zdiwo		
111	Počátky		dobrý	litina, pískovec		

112	Počátky		výborný	litina, pískovec		
113	Počátky		dobry	litina, pískovec	Ku cti a chvále Boži	
114	Počátky		dobry	pískovec		
115	Počátky		špatný	litina, pískovec		
116	Podhořice		výborný	železo, pískovec		

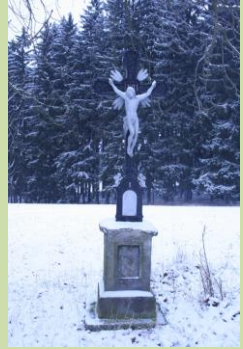

117	Podmoklany	1829	výborný	litina, zdivo	Bože ochraňuj naši obec	
118	Podmoklany	1709	dobrý	pískovec		
119	Předboř	1889	dobrý	litina, pískovec	Chvalte Hospodina vsickni narodove velebtez ho vsickni lide nchot jest rozsireno nad nami milosrdentsvi Jeho a pravda Hospodinova naveky. Buh utociste nase i sila, ve vselikem souzeni pomoc hotova L. P. 1889	
120	Příjemky	1895	výborný	pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
121	Příjemky		dobrý	litina, pískovec		

122	Příjemky		dobrý	pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
123	Pukšice	1967	výborný	dřevo		
124	Pukšice	1865	výborný	litina, zdivo	ke cti a chvále Boží	
125	Rankov		dobrý	litina, pískovec		
126	Rankov		dobrý	litina, pískovec		

127	Rovný		dobrý	litina, zdivo	Pozastav se kolemjdoucí a rozjímej čas budoucí co jsi byl, co budeš věčnosti neujdeš	
128	Rovný		špatný	litina, pískovec		
129	Rušínov		dobrý	pískovec	Jdi Ježíšovi Pane rozpomeň se na mě když přijdeš do království svého Luk. 23.12.	
130	Sedletín		výborný	pískovec		

131	Sedletín		dobrý	litina, pískovec	ZARMOUCENI JSTE A JA VAS POTESIM!	
132	Sedletín	2000	výborný	železo, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
133	Slavětín		dobrý	litina, pískovec		
134	Slavětín	1859	výborný	pískovec		
135	Slavětín		špatný	litina, pískovec		

136	Slavíkov		dobrý	litina, pískovec	Pochválen Ježíš Kristus	
137	Slavíkov		dobrý	železo, pískovec	Chvála Kristu	
138	Sloupno		špatný	litina, pískovec		
139	Sobíňov		dobrý	pískovec		
140	Sobíňov		dobrý	pískovec		

141	Sobíňov		špatný	litina, pískovec		
142	Sobíňov	1945	dobrý	železo, pískovec	Jan Starý padl 5.5. 1945	
143	Sokolovec		dobrý	litina, pískovec		
144	Sokolovec		výborný	litina, pískovec		
145	Spálava	2004	dobrý	litina, pískovec	Bože žehnej naší obci	

146	Staré Ransko	1832	výborný	železo	Na památku tamního čtyřicetiletého panování Jeho Majestátnosti Františkovy I. ...	
147	Staré Ransko	1870	dobrý	litina, zdivo	kříž tento věnován jest od slévačů ze železných huti v Ransku	
148	Stružinec	1933	dobrý	kamen	Přátelům i nepřátelům odpouštěj čin dobré skutky, statkem jsou největším. Na věčnou paměť Aloisu Rainbergovi, továrníku z Pardubic.	
149	Stružinec	1928	špatný	pískovec	Pochválen buď Pán Ježíš Kristus	
150	Střížov		dobrý	pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	

151	Střížov		špatný	litina, pískovec		
152	Střížov		dobrý	litina, pískovec		
153	Střížov		dobrý	litina, pískovec	Chvála Kristu	
154	Studenec		dobrý	zdívo		
155	Studenec		špatný	litina, pískovec		

156	Studenec	1720	dobrý	dřevo, kamen		
157	Sucha	1889	výborný	litina, pískovec	Který pro nás z nebe stoupil, pro nás smrt podstoupil, aby nás od věčného zahynuti, vykoupil a spasil. Důvěrně k němu zvolej: Pochválen buď Ježíš Kristus nyní vždy i navěky věku Amen!	
158	Svinný		špatný	litina, pískovec	cti a chvále Boží	
159	Svinný		výborný	litina, pískovec		
160	Štěpánov		dobrý	zdívo		

161	Štikov	1919	dobrý	litina, pískovec	Pozastav se kolemjdoucí a rozjímej čas budoucí co jsi byl, co budeš věčnosti neujdeš	
162	Údavy		dobrý	pískovec		
163	Uhelná Příbram		špatný	zdívno, dřevo		
164	Uhelná Příbram		dobrý	litina, pískovec	Chvala Kristu	
165	Uhelná Příbram		výborný	litina, pískovec		

166	Uhelná Příbram		dobrý	pískovec		
167	Úhrov		dobrý	lína, pískovec	Boží slávě obec Úhrov	
168	Úhrov		špatný	dřevo		
169	Úhrov		špatný	pískovec, zdivo		
170	Úhrov		dobrý	kamen, zdivo, pískovec		

171	Úhrov		dobrý	pískovec		
172	Vepřikov		výborný	litina, pískovec		
173	Vepřikov		výborný	litina, pískovec		
174	Vepřikov		výborný	litina, pískovec		
175	Vepřikov		výborný	litina, pískovec	Chvala Kristu	

176	Vepřikov		výborný	litina, pískovec		
177	Veselá	1905	výborný	litina, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus /Ke cti a Chvále Boží od Barbory Zezulákové	
178	Veselá		dobrý	pískovec		
179	Veselá	1846	výborný	litina, pískovec	Můj Ježíši milosrdenství	
180	Veselá		dobrý	litina, pískovec	Pochválen buď Pán Ježíš Kristus	

181	Veselá		dobrý	pískovec		
182	Veselá		výborný	lítna, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
183	Veselá		dobrý	pískovec, plech		
184	Vestecká Lhotka		dobrý	lítna, pískovec		
185	Vilémov		dobrý	železo, zdiwo	kříž jest naše spása a vítězství	

186	Vilémov		dobrý	železo, zdivo		
187	Vilémov		dobrý	litina, pískovec	Pochválen buď Ježíš Kristus	
188	Vilémov		špatný	dřevo		
189	Viska	1824	výborný	mramor	1824/479 obnoven 1820/985 Věnovala obec Viska	
190	Viska		výborný	dřevo		

191	Zálesí		dobrý	železo, kamen		
192	Žďánice		dobrý	litina, zdirvo	Pane zůstaň s námi	
193	Ždírec nad Doubravou	1869	výborný	pískovec	Ke cti a chvále Boží/ Postaveno rod. Tůmovou r 1869	
194	Ždírec nad Doubravou		dobrý	zula		
195	Ždírec nad Doubravou		dobrý	pískovec		

196	Ždírec nad Doubravou	1945	dobrý	železo, pískovec	Ant. Kadlec em. Vepřovský padli 5.5. 1945	
-----	-------------------------	------	-------	------------------	---	---